

25.3.2014

Hallituksen päätös rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanosta osana julkisen talouden suunnitelmaa

Johdanto

Hallitus päätti rakennepoliittisesta ohjelmasta ja asetti sen tavoitteet 29.8.2013 sekä täsmensi ohjelmaa ja päätti sen toimeenpanosta 29.11.2013.

Ohjelman valmistelu ja toimeenpano on edennyt ministeriöissä hallituksen asettamien askelmerkkien mukaisesti. Toimet, joilla on kustannusvaikutuksia, joiden toimeenpano ajoittuu kehyskaudelle ja joiden valmistelu on tässä vaiheessa edennyt riittävän pitkälle, sisällytetään valtion määräraha-kehyksiin vuosille 2015–2018. Esitykset nopeimmin toteutettavissa olevista toimista annetaan budjettilakeina eduskunnalle vuoden 2014 aikana. Neuvottelussa julkisen talouden suunnitelmasta 24.–25.3.2014 hallitus on tarkentanut aiempia päätöksiään ja varmistanut, että ohjelma toteutuu sen aiemmin päättämällä tavalla. Kooste ohjelman kunkin yksittäisen toimen toimeenpanon etenemisestä on tämän päätöksen liitteenä.

Valtiovarainministeriön 2013 laatiman arvion mukaan julkisen talouden kestävyysvaje on 4,7 % bruttokansantuotteesta. Hallituksen rakennepoliittisen ohjelman toimien tavoitteena on kestävyysvajeen poistaminen. Talouden kasvu ja sitä tukevat rakenteelliset uudistukset ovat avain kestäväan julkiseen taloudenpitoon. Julkisen talouden kestävyysvajeen poistaminen edellyttää sekä talouden kasvua että rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanoa kokonaisuudessaan hallituksen tavoitteeksi asettamalla tavalla.

Ohjelmassa tavoite koko kestävyysvajeen umpeen kuromiseksi ositetaan valtiontaloutta, kuntien taloutta, julkisen palvelutuotannon tuottavuuden kasvua, työuria ja työn tarjontaa, rakenteellista työttömyyttä sekä koko talouden tuotantopotentiaalia ja kilpailukykyä koskeviksi konkreettisiksi osatavoitteiksi.

Ohjelma sisältää keskeiset elementit talouden rakenteiden uudistamiseksi talouden kasvua ja julkisen talouden kestävyyttä tukevalla tavalla: kuntatalouden tasapainottamiseksi käyttöön otettavan rahoituskehysten ja valtion ja kuntien muiden yhteisten toimien avulla, palvelutuotannon tuottavuuden kohottamisen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelu- ja rahoitusrakennuudistuksen avulla sekä työurien pidentämisen eläkeuudistuksen ja muiden työuran alkuun ja katkoksiin kohdistuvien toimien avulla, mukaan lukien lukuisat toimet rakenteellisen työttömyyden alentamiseksi. Lisäksi muut rakennepoliittisessa ohjelmassa hahmotellut toimet luovat yhdessä kustannuskilpailukykyä kohentavan työmarkkinaratkaisun kanssa mahdollisuuden ennustettua nopeampaan kasvuun pitkällä aikavälillä. Hallituksen aiemmat rakennepoliittiset päätökset, kuten yhteisöverokannan alentaminen, osinkoverojärjestelmän uudistaminen ja nuorten työllistymistä edistävät toimet ovat linjassa rakennepoliittisen ohjelman tavoitteiden kanssa.

Rakennepoliittisen ohjelman toimeenpano jatkuu virkatyönä. Hallitus on pyytänyt valtiovarainministeriön valtiosihteeri kansliapäällikkönä Martti Hetemäen johtaman ryhmän seuraamaan rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanoa kesän 2014 budjettiriiheen saakka. Hetemäen johtoryhmä raportoi ohjelman toimenpiteiden toimeenpanosta talouspoliittiselle ministerivaliokunnalle kesäkuussa 2014. Johtoryhmä esittää hallitukselle kesän 2014 budjettiriiheen mennessä tarpeelliseksi katsomansa täydentävät toimet ja toimet toimeenpanon vahvistamiseksi, jotta ohjelma voi toteutua hallituksen päättämällä tavalla.

Rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanon eteneminen käydään läpi ja varmistetaan ministeriöiden ja valtiovarainministeriön kahdenvälisissä budjettineuvotteluissa.

Hallitus seuraa rakennepoliittisen ohjelman toteutumista kesän 2014 budjettiriihessä ja päättää tarvittaessa lisätoimista sen varmistamiseksi, että ohjelma toteutuu hallituksen elokuussa 2013 päättämällä tavalla. Jos toimet edellyttävät määrärahojen lisäämistä, lisäykset toteutetaan uudelleenkohdennuksin valtiontalouden määrärahakehysten puitteissa.

Hallituksen johtopäätös ohjelman toteutumisesta ja täydentämisestä

Hetemäen johtoryhmä arvioi rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanon etenemistä ja ohjelman täydentämistarpeita raportissaan talouspoliittiselle ministerivaliokunnalle (18.3.2014). Arvio keskittyi kokonaisuuksiin, jotka ovat avainasemassa ohjelmassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Arvion mukaan joidenkin toimien sisältöä ja toimeenpanoa tulee tarkentaa, jotta voidaan varmistua, että niiden avulla kyetään vahvistamaan julkisen talouden kestävyyttä tavoitteeksi asetetulla tavalla. Nämä toimet liittyivät erityisesti kuntien tehtävien ja velvoitteiden purkamiseen, sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukseen, työuriin ja rakenteellisen työttömyyden alentamiseen sekä asuntomarkkinoihin.

Talouspoliittisen ministerivaliokunnan käsittelyn jälkeen ministeriöt ovat täsmentäneet omia esityksiään. Hallitus ottaa huomioon johtoryhmän arvion ohjelman toteutumisesta päättäessään ohjelman toimeenpanosta osana julkisen talouden suunnitelmaa.

Jotta rakennepoliittinen ohjelma voisi toteutua hallituksen elokuussa 2013 päättämällä tavalla, hallitus on sopinut kehysriihen yhteydessä alla olevan mukaisista linjauksista ja lisätoimista koskien rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanoa.

1. Kuntatalouden tasapainottaminen

Kuntien tehtävät ja velvoitteet

Kuntien arvioidusta kahden miljardin euron alijäämästä v. 2017 puolet on määrä hoitaa kuntien tehtäviä ja velvoitteita vähentämällä ja puolet kuntien omilla toimilla. Hallituksen päätös 29.11.2013 rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanosta sisältää esitykset kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentämisestä, toiminnan tehostamisesta ja maksuperusteiden tarkistamisesta. Niiden mukaan kuntien menot alenevat noin 1280 miljoonaa euroa ja tulot noin 330 miljoonaa euroa vuoden 2017 tasolla. Mittaluokaltaan suurimmat esitykset kohdistuvat STM:n, OKM:n ja LVM:n hallinnonaloille.

Arviossaan talouspoliittiselle ministerivaliokunnalle Hetemäen johtoryhmä totesi, että vain pieni osa hallituksen 29.11.2013 päätökseen sisällyvistä keinoista vähentää kuntien tehtäviä ja velvoitteita oli valmisteltu niin pitkälle ja toteutettavissa sellaisin lainsäädäntömuutoksinkin, että valtiolle valtionosuusmenojen vähennyksen kautta syntyvä säästövaikutus olisi voitu sisällyttää kehyslukuihin. Toimia on ministeriökohtaisesti tarkennettu. Valmistelun tilanne kokonaisuudessaan on kuvattu liitteessä.

Riittävän täsmällisten ja yksilöityjen toimenpiteiden osalta kehyspäätökseen 2015–2018 on budjetoitu kokonaisuudessaan n. 130 milj. euron valtionosuusvaikutus vuo-

den 2017 tasolla. Vastaavasti kuntien menojen aleneminen on arvioitu vajaaksi 370 milj. euroksi v. 2017 tasolla.

Useiden rakennepoliittisen ohjelman toimien osalta kuntien menoja alentavan vaikutuksen sisällyttäminen valtiontalouden menokehyyksiin on ongelmallista, sillä toimien vaikutukset kuntien menoihin riippuvat itsehallinnollisten kunnallisten toimijoiden sekä opetussektorilla muiden koulutuksen järjestäjien ratkaisuksista. Kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentämisen osalta erityisesti sosiaali- ja terveystaloudessa ongelmana on ollut, ettei valtiolla ole riittävästi ohjauskeinoja suhteessa lakisääteisten tehtävien ja velvoitteiden toteuttamis- ja toimintatapoihin. Tämän takia valmisteilla olevassa sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa turvataan riittävä ja uskottava ohjaus. Tämä on tarpeen, jotta kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentämistä koskevat päätökset sosiaali- ja terveydenhuollon osalta toteutuvat aiotusti. Järjestämislain tulee antaa sosiaali- ja terveysministeriölle nykyistä vahvempi ohjausvalta suhteessa palveluiden järjestäjiin.

- Hallitus katsoo johtoryhmän esityksen mukaisesti, että niiden kuntien tehtäviä ja velvoitteita vähentävien toimien, joiden ohjausvaikutus kuntiin ja kuntien menoihin on vielä epävarma, valmistelua tulee jatkaa. Hallitus päättää ja valmistelusta vastuulliset ministeriöt sitoutuvat siihen, että hallitus antaa viimeistään 2014 syysistuntokaudella eduskunnalle esitykset niiden liitteessä 2 mainittujen kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentämisestä, joiden huomioon ottaminen vähennyksenä kehysmäärärahoihin edellyttää säädöstasoisista ratkaisua. Kyseiset lainmuutokset antavat kunnille liikkumatilaa kuntien menojen vähentämisessä ja muuttavat valtionosuuslaissa olevia perusteita. Näitä perustemuutoksia ei oteta huomioon vielä kevään 2014 kehyspäätöksen valtionosuusmäärärahojen vähennyksenä. Toituneista lainsäädäntömuutoksista aiheutuvat säästöt on mahdollista ottaa huomioon valtionosuusmäärärahojen vähennyksenä kevään 2015 kehyspäätöksen yhteydessä. Hallitus varmistaa valtionosuuksia koskevien lakiesitysten yhteydessä, että kuntatalous vahvistuu tavoitteen mukaisesti 1 mrd. eurolla vuoden 2017 tasolla.

Kuntien omat toimet

Kuntien omat toimet kuntatalouden rahoitusaseman kohentamiseksi sisältävät kuntien menoihin suoraan kohdistuvia sopeutustoimia, toimia tuottavuuden kohentamiseksi ja veronkorotuksia. Rakennepoliittisessa ohjelmassa nämä toimet hoitavat puolet kuntatalouden arvioidusta kahden miljardin alijäämästä.

Kuntien omat sopeuttamistoimet hidastivat kuntien kulutusmenojen kasvua vuonna 2013. Kuntatalouden vuoden 2013 kansantalouden tilinpidon mukainen alijäämä oli 1,5 miljardia euroa.

Kunnille tehtyjen tiedustelujen sekä suurten kaupunkien talousarvioista tehdyn yhteenvedon perusteella valtiovarainministeriö arvioi kuntien jatkavan omia toimiaan kuntatalouden alijäämän pienentämiseksi myös vuonna 2014. Vuonna 2014 keskimääräinen kunnallisveroprosentti nousee 0,36 prosenttiyksikköä ja lisäksi useat kunnat koroittavat kiinteistöveroprosenttejaan. Nämä toimet lisäävät kuntien tuloja noin 400 miljoonaa euroa.

Maltillinen palkkaratkaisu hidastaa kuntien toimintamenojen kasvua vuosina 2014–2015. Sen sijaan kuntien investointimenojen nopea kasvu jatkui vuonna 2013 eikä valtiovarainministeriö odota investointien tason alenevan lähivuosina. Lisäksi veropohjien kasvaessa hitaasti myös kuntien verotulot kasvavat hitaasti. Valtiovarainministeriön arvio kuntien rahoitusaliijäämästä vuonna 2017 on tällä hetkellä vajaat 300 miljoonaa euroa pienempi kuin hallituksen päättäessä rakennepoliittisesta ohjelmasta 29.8.2013. Jos kuntien vuosittaiset sopeutustoimet jatkuvat 2015–2017 samantasoisina kuin niiden nyt ennakoitaan toteutuvan 2014, rakennepoliittisessa ohjelmassa esitetty kuntien omien toimien yhden miljardin euron säästö voi toteutua.

Kuntatalouden rahoituskehys

Kuntatalouden rahoituskehys luo puitteet sovittaa yhteen kuntien tehtävät ja velvoitteet ja niiden rahoitus siten, että kuntatalouden rahoitusasema pysyy tasapainossa keskipitkällä aikavälillä.

Kuntatalouden rahoituskehyksen valmistelu etenee hallituksen 29.11.2013 päätöksen mukaisesti. Valtioneuvoston asetus julkisen talouden suunnitelmasta tuli voimaan 14.2.2014. Kuntatalouden ohjausta koskevat sektorikohtaisten rahoitusasematavoitteiden asettamista ja kuntatalouden menorajoitetta koskevat säännökset tulevat voimaan 1.1.2015. Näin uuteen kuntatalouden ohjausmalliin voidaan siirtyä vuonna 2015.

2. Julkisen palvelutuotannon tuottavuuden kasvu

Väestön ikääntyminen arvioidaan kasvattavan henkilöstön määrää julkisessa palvelutuotannossa keskimäärin runsaat 3000 henkeä vuodessa. Kasvu kohdistuu käytännössä kokonaan sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstötarpeeseen. Puolen prosentin vuotuisen tuottavuuden kasvutavoitteen saavuttaminen edellyttäisi, että kasvu jäisi vuosittain runsaat 2000 henkeä tätä pienemmäksi. Tällöin julkisten palvelujen tuottamisessa tarvittaisiin vuosittain 1000 henkilöä lisää ottamatta kantaa siihen, ovatko henkilöt julkisen sektorin työntekijöitä vai eivät.

Yleisemmin kunnissa ja valtiolla asetettu julkisen palvelutuotannon 0,5 prosentin tuottavuuden kasvu merkitsee, että keskimäärin 4-5 eläkkeelle jäävää henkilöä kohti jätetään yksi henkilö palkkaamatta julkisen sektorin vuotuisen eläkepoistuman ollessa noin 2-2,5 prosenttia vuodessa. Tämä eläkepoistuman osittainen hyödyntäminen edellyttää samanaikaisia kehittämistoimia töiden organisoimisen parantamiseksi, ICT:n paremmaksi hyödyntämiseksi ja työhyvinvoinnin parantamiseksi.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus

Hallitus ja oppositiopuolueet ovat sopineet sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisuudistuksesta. Uudistus toteuttaa sosiaali- ja terveystalouden täydellisen integraation (erikois- ja peruspalvelut sekä sosiaali- ja terveystalouden yhdistävä) viidellä sote-alueella. Ehdotetun mallin tuottavuusvaikutukset voi jakaa kahteen osaan:

1. Täydelliseen sosiaali- ja terveystalouden integraatioon siirtymisen vaikutukset
2. Viiden alueellisen järjestäjän malliin siirtymisen vaikutukset

Täydellinen sosiaali- ja terveystalouden integraatio johtaa todennäköisesti selvään tuottavuuden tason paranemiseen. Pysyvä kustannusten nousuvauhdin hidastuminen edellyttää vahvaa kansallista ohjausta, joka myös sisältyy uuteen järjestelmään. Vahva

kansallinen ohjaus mahdollistaa nykyistä tehokkaamman ennalta ehkäisevän toiminnan ja paremman työnjaon sote-alueiden sisällä ja välillä sekä estää epätarkoituksenmukaista osaoptimointia. Se mahdollistaa myös tehokkaamman ja koordinoidumman ennalta ehkäisevän toiminnan.

Kokonaisuutena uudistus mahdollistaa, että sosiaali- ja terveydenhuollon tuottavuus kehittyy rakennepoliittisen ohjelman tavoitteen mukaisesti. Tämä on ratkaisevaa koko julkisen sektorin puolen prosentin tuottavuuden kasvutavoitteen toteutumisen kannalta.

Valtionhallinnon palvelurakenteet

- Hallitus on päättänyt johtoryhmän esityksen mukaisesti, että julkisen palvelutuotannon tuottavuudelle asetetun kasvutavoitteen toteutuminen on varmistettava myös valtion toimintojen osalta. Virastojen toimintamäärärahoihin tehdään vuosittain toimitilamenojen indeksikorotuksia vastaava laskennallinen lisäys. Toimintamäärärahoihin tehdään vuosittain vähennys, jolla toteutetaan noin 0,5 % tuottavuuden kasvua vastaavat määrärahavähennykset. Puolustusvoimauudistuksen vuoksi tätä kaavamaisista määrärahavähennystä ei sovelleta puolustusvoimien toimintamäärärahoihin kehyskaudella 2015–2018.
- Kuntien ja Kelan toimeentulotukiyhteistyön tehostamiseksi sekä kansalaisten yhdenvertaisuuden parantamiseksi perustoimeentulotuen laskenta ja maksatus siirretään vuoden 2017 alusta Kelan tehtäväksi. Toimeentulotuki säilyy hakemuksen perusteella myönnettävänä, ei tulojen perusteella automaattisesti suoritettavana etuutena, ja tuki normitetaan yhtenäisesti siten, että kuntakohtaiset erot vähenevät ja kansalaisten yhdenvertaisuus paranee. Harkintaa edellyttävät täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki säilyvät kunnissa sosiaalityöntekijöiden tehtävänä. Kelan etuuskäsittelyssä varmistetaan asiakkaiden ohjaus sosiaalityöhön yhteisesti sovituin perustein.

3. Työurat

Rakennepoliittisessa ohjelmassa hallitus asetti tavoitteeksi työurien pidentymisen ½ vuotta alkupäästä ja 1½ vuotta loppupäästä. Lisäksi ohjelma sisältää monia uudistuksia, joiden avulla vähennetään katkoksia ja vajaa-työllisyyttä työuran aikana.

Työurien alkupää

Rakennepoliittiseen ohjelmaan sisältyvät keskeiset toimet työurien pidentämiseksi alkupäästä ja katkosten vähentämiseksi on koottu hallituksen 29.11.2013 päätöksen liitteeseen 3. Niissä korostuvat opiskelijoihin kohdistuvat kannusteet hakeutua opetukseen, opiskella ja päättää opinnot, koulutuksen järjestäjiin kohdistuvat kannusteet järjestää koulutusta, hakijasuman purkuun, opintojen tuottamaan kelpoisuuteen sekä perhevapaisiin. Johtoryhmä totesi raportissaan, ettei sillä vielä ole käytettävissä arviota, jonka mukaan esitetyt toimet olisivat johtamassa asetettuun tavoitteeseen.

- Työurien pidentämistavoitteen saavuttamiseksi toteutetaan korkeakoulujen hakijasuman purku kasvattamalla määräaikaisesti korkeakoulujen sisäänottoa vuosina

2014-2016 tulevaisuuden työvoimatarpeen kannalta oleellisilla aloilla. Hakisuman purkuun käytetään yhteensä 123 milj. euroa vuosina 2014-2022.

- Oppivelvollisuusikä nostetaan 17 vuoteen. Uudistus valmistellaan opetus- ja kulttuuriministeriössä valmistellun mallin pohjalta. Uudistus koskee koko ikäluokkaa ja lähtökohtana on, että sillä tavoitetaan erityisesti nuoret, jotka eivät pääse koulutukseen perusopetuksen jälkeen. Jatkovalmistelussa korostetaan yhteyttä ammatilliseen kuntoutukseen, kytkestä etsivään nuorisotyöhön sekä opinto-ohjausta vahvistetaan. Uudistus toteutetaan perustuslain reunaehtojen sisällä. Hallituksen esitys annetaan siten, että se tulee voimaan 1.1.2015.

Työurien loppupää

Työurien pidentyminen loppupäästä edellyttää, että eläkkeellesiirtymisikä myöhentyy. Rakennepoliittisessa ohjelmassa tavoitteeksi asetetun julkisen talouden kestävyyttä kohentavan vaikutuksen saavuttamiseksi eläkkeellesiirtymisiän tulee pidentyä 1½ vuotta nykyisestä. Työmarkkinoiden keskusjärjestöt neuvottelevat eläkeuudistuksesta, jonka myötä tavoite saavutetaan.

- Hallitus toteaa työmarkkinakeskusjärjestöjen sitoutuneen sellaisen neuvotteluratkaisun löytämiseen eläkeuudistuksesta, joka
 - pidentää työuria vähintään 1½ vuotta ja pienentää julkisen talouden kestävyysvajetta runsaan 1 prosenttiyksikköä,
 - nostaa keskimääräisen eläkkeellesiirtymisiän vähintään 62,4 ikävuoteen vuoteen 2025 mennessä ja
 - on valmis syksyyn 2014 mennessä.

4. Rakenteellinen työttömyys

Rakennepoliittiseen ohjelmaan sisältyvät keskeiset toimet rakenteellisen työttömyyden alentamiseksi on koottu hallituksen 29.11.2013 päätöksen liitteeseen 4. Niissä korostuvat nykyisiin työttömyysturva- ja muiden sosiaalietuusjärjestelmiin liittyvän velvoitavuuden hyödyntäminen täysimääräisesti, ml. sanktiot, työtarjousten lisääminen, työvoimapalvelujen tehostaminen sekä työttömyys- ja muun ansioturvan kannustavuuden lisääminen.

Hallituksen työmarkkinoiden toimintaa parantavien uudistusten tavoitteena on laskea työttömyyden tasoa yhdellä prosenttiyksiköllä. Mikäli tähän mennessä käynnistetyt työvoimapalveluiden uudistamishankkeet, mm. suojaosien laajennukset, eivät tuota tavoiteltua vaikutusta, hallitus on sitoutunut määrittelemään uusia toimenpiteitä yhdessä työmarkkinaosapuolten kanssa niin, että tavoite saavutetaan.

Työttömyysasteen yhden prosenttiyksikön alenemisen vaikutus kokonaistuotantoon suhteutettuun valtion nettoluotonantoon on arvioitu olevan keskipitkällä aikavälillä noin 0,35 prosenttiyksikköä. Hallituksen tavoitteen toteutuessa uudistukset vähentävät siten valtiontalouden sopeuttamistarvetta noin 700 miljoonalla eurolla. Uudistusten vaikutus huomioidaan valtiontaloutta koskevissa laskelmissa sitä mukaan kun työttömyys sopeutuu uuteen tasapainoon.

- Hallitus edellyttää, että työn ja aktiivitoimien tarjonta ja niistä kieltäytymisen sanktiointi pannaan toimeen hallituksen päätösten mukaisina kattavasti kaikkien ELY-keskusten alueilla. Työllistymisen tehostumista arvioidaan jo käytössä olevalla indikaattorikehikolla, joka tuottaa kuukausittaisen tiedon mm. työtarjoajista ja sanktioista. Jos osoittautuu, että työllistymisen tehostuminen ei ole edennyt odotetusti, hallitus aloittaa kolmikantaisesti tarvittavien korjaavien toimien valmistelun siten, että hallitus voi päättää niistä budjettiriihen yhteydessä syyskuussa 2014.

5. Talouden tuotantopotentiaali

Asuntomarkkinat

Hyvin toimivat asuntomarkkinat ovat työvoiman liikkuvuuden sekä hyvän työllisyys- ja tuottavuuskehityksen ja samalla talouden tuotantopotentiaalin kasvun kannalta erittäin tärkeitä. Keskiössä ovat kasvukeskukset, erityisesti pääkaupunkiseutu.

Rakennepoliittisen ohjelman keskeiset toimet asuntomarkkinoiden toiminnan tehostamiseksi on koottu hallituksen päätöksen 29.11.2013 liitteeseen 5. Ne kohdistuvat lähinnä metropolialueelle, erityisesti riittävän tonttivarannon ylläpitoon ml. sanktiot, vuokra-asuntotuotannon lisäämiseen, sekä kaavoitukseen ja rakentamisen kilpailuun ja täydennys- ja lisärakentamisen kannusteisiin.

Metropolialueella kaavoitetun tonttimaan niukkuus rajoittaa asuntorakentamista tukevien uusien toimien tehokkuutta, esimerkiksi työeläkeyhtiöiden mahdollisuutta käyttää rakennepoliittisen ohjelman osana säädettyä mahdollisuutta rahoittaa asuntorakentamista velalla tätä tarkoitusta varten perustetun tytäryhtiön kautta.

- Hallitus katsoo, että metropolialueella pääkaupunkiseudun kunnilta tulee edellyttää tonteissa 5 vuoden varantoa tyhjillä tai lähes tyhjillä tonteilla tiiviisti muuta yhdyskuntarakennetta eheyttäen. Hallitus edellyttää, että tässä yhteydessä luodaan selkeät ja läpinäkyvät perustelut sanktioiden käytölle ja että sanktiovälineinä voidaan käyttää infrastruktuuriavustuksia ja valtion liikennehankkeita. Lisäksi, jotta työeläkeyhtiöt pystyisivät hyödyntämään vuokra-asuntosijoittamisen lisäämisen mahdollistavaa velkavipua annetun määräajan puitteissa vuoteen 2017 mennessä, Helsingin seudulla on oltava jo lyhyellä aikavälillä nykyistä enemmän kaavoitettua tonttimaata tarjolla.
- Asuntorakentamisen edellytysten parantamiseksi Helsingin seudulla valtio vetäytyy toimintoineen Helsinki-Malmin lentoasemalta siten, että alue on mahdollista ottaa asuntotuotantokäyttöön viimeistään 2020-luvun alussa. Muutos edellyttää Rajavartiolaitoksen sekä siviili-ilmailun siirtämistä korvaavalle kentälle. Rajavartiolaitos käynnistää Helsinki-Vantaan tukikohdan hankinnan valmistelun. Finavia Oyj ja Rajavartiolaitos sopivat tilajärjestelyistä siten, että muutto Malmista uusiin tiloihin tapahtuu kustannusneutraalisti.
- Uusi 20-vuotinen korkotukimalli toteutetaan kohdekohtaisilla rajoituksilla yleishyödyllisyyslainsäädännön ulkopuolelle. Korkotukimallin keskeisimmistä kriteereistä sovitaan erikseen huhtikuun loppuun mennessä. Laki on määrä saada voimaan vuoden 2015 alusta.

- Otetaan käyttöön määräaikainen käynnistysavustus 20-vuotiseen takauslainamalliin liittyen pääkaupunkiseudulla vuoden 2015 loppuun saakka.

Digitalisaation ja ICT:n hyödyntäminen

Digitalisaatio yleiskäyttöinen teknologia ja lähes kaikkiin työtehtäviin vaikuttava trendi, joka tarjoaa suuria mahdollisuuksia työn tuottavuuden nostamiseen.

Valtiovarainministeriö valmistelelee ja toteuttaa kansallista IT-palveluarkkitehtuuria, jonka yksi osa on kansallinen palveluväylä. Palveluväylän välityksellä julkisten sekä yksityisten organisaatioiden tietoja voidaan hyödyntää erilaisten palvelujen tuottamisessa ja uusia palveluja kehitettäessä.

- Toteutetaan kansallinen tulorekisteri osana kansallista it-palveluarkkitehtuuria ja siihen kuuluvaa kansallista palveluväylää. Tulorekisteri mahdollistaa tulotietojen reaaliaikaisen välittämisen, vähentää tulotietojen raportointia ja tehostaa yksityisen ja julkisen sektorin toimintaa. Tulorekisterihankkeen organisoinnista ja asettamisesta vastaa valtiovarainministeriö.

Valitus- ja lupamenettelyt sekä terveen kilpailun ohjelma

Rakennepoliittisessa ohjelmassa toimet valitus- ja lupamenettelyjen yksinkertaistamiseksi ja sääntelyn vähentämiseksi kohdistuvat erilaisiin viranomaismenettelyihin erityisesti kaavoituksessa ja rakentamisessa, vähittäiskaupassa, lääkehuoltojärjestelmässä sekä energia-alalla.

Terveen kilpailun ohjelmassa toimet ovat edenneet suunnitellusti eräillä hallinnonaloilla. Useat hallinnonalat ovat kuitenkin edenneet melko vaatimattomasti terveen kilpailun ohjelman toteuttamisessa.

- Hallitus tehostaa investointien lupamenettelyjen tavoitteellisten käsittelyaikojen toteutumista. Muutoksenhakumenettelyä kehitetään ja sen osana arvioidaan KHO:n valituslupajärjestelmän soveltamismahdollisuuksia ympäristöasioissa. Ympäristönsuojelulain toisessa vaiheessa toteutetaan maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain lupamenettelyjen yhdistäminen sekä selvitetään mahdollisuutta yhdistää maa-aineslain ja vesilain menettelyt. Hallituksen esitys annetaan syysistunto-kauden 2014 alussa. Ympäristölupamenettelyä tehostetaan myös lieventämällä toiminnan muutoksen aiheuttamaa luvan tarkistamisen tarvetta. Muutoksenhakumenettelyjen kehittämistä koskeva hallituksen esitys annetaan keväällä 2014.
- Terveen kilpailun ohjelman täytäntöönpano edellyttää, että kaikki ohjelman piirissä olevat hallinnonalat etenevät niille kuuluvilla alueilla. Näissä toimissa on otettava huomioon erityisesti muiden Pohjoismaiden kokemukset hyödykkeiden kilpailun lisäämiskeinoista.

Taulukko: Rakennepoliittisen ohjelman etenemisen varmistavat keskeiset toimet

JULKISEEN TALOUDENHOITOON KOHDISTUVAT TOIMET	VAIKUTUS KESTÄVYYS- VAJEESEEN,
Kunnat	-1,0 %-yks.
Kuntatalous tasapainottuu asetetun tavoitteen mukaisesti, kun: - Kuntien tehtävien ja veloitteiden vähentämistoimien toteutuminen varmistetaan säädöstason täsmennyksin. - Kunnat jatkavat sopeutustoimiaan 2015 – 2017. - Kuntatalouden rahoituskehys otetaan käyttöön suunnitellusti v. 2015.	
Julkisen palvelutuotannon tuottavuuden kasvu	-1,4 %-yks.
Julkisen palvelutuotannon tuottavuuden vuotuinen 0,5 prosentin kasvu toteutuu, kun: 1. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus toteuttaa sille asetetut tavoitteet, eli: - Sekä palvelujen vertikaalinen (perus- ja erikoistaso) että horisontaalinen (sosiaali- ja terveystaloudet) integraatio toteutuvat. - Palvelut tuotetaan riittävän suuren väestöpohjan omaavilla alueilla. - Palvelujen järjestämisen kansallinen ohjaus on nykyistä vahvempaa tarkoituksenmukaisen ja kustannustehokkaan palvelutuotannon varmistamiseksi. 2. Kuntatalouden rahoituskehys sisältää 0,5 prosentin tuottavuuden vuosikasvun. 3. Valtion menokehys mitoitetaan niin, että toiminnan tuottavuudelle asetettu 0,5 prosentin vuotuinen kasvutavoite toteutuu myös valtionhallinnossa.	
TYÖLLISYYTTÄ, TUOTTAVUUTTA JA TALOUDEN KASVUA EDISTÄVÄT TOIMET	
Työurat ja työn tarjonta	-1,4 %-yks.
Työurien alkupää pidentyy tavoitellusti, kun: - Opintojen aloittamista nopeuttavien, opintoaikoja lyhentävien ja nuorten syrjäytymistä vähentävien uusien toimien täytäntöönpano etenee suunnitellusti. - Jo aiemmin päätettyjen ja jo voimassa olevien toimien vaikutusten mahdollisesti osoittautuessa odotettua heikommiksi, hallitus päättää sellaisista niistä vahvistavista toimita, joilla on opintojen aloittamista nopeuttava ja opintoaikoja edelleen lyhentävä vaikutus.	
Työurien loppupään pidentyminen tavoitteen mukaisesti toteutuu uskottavasti, kun: - Eläkeuudistuksen voidaan luotettavasti arvioida nostavan keskimääräisen eläkkeellesiirtymisiän aiemmin sovittuun vähintään 62,4 vuoteen v. 2025. - Eläkeuudistus ja työurien pidentyminen loppupäästä vähintään 1,5 vuodella parantaa julkisen talouden kestävyysvajetta vähintään yhdellä prosenttiyksiköllä. - Eläkeuudistuksen valmistelu etenee aiemmin sovitussa aikataulun mukaisesti siten, että työmarkkinajärjestöt neuvottelevat ratkaisun eläkeuudistukseksi syksyyn 2014 mennessä. Tavoitteena on, että kaikki työeläkeuudistukseen liittyvät hallituksen lakiesitykset annetaan eduskunnalle heti kevään 2015 eduskuntavaalien jälkeen ja uudistus tulee voimaan viimeistään vuoden 2017 alusta.	
Rakenteellinen työttömyys	-0,3 %-yks.
Rakenteellinen työttömyys alenee tavoitteen mukaisesti prosenttiyksiköllä, kun: - Työn ja aktiivitoimien tarjonta ja niistä kieltäytymisen sanktiointi toimeenpannaan hallituksen päätösten mukaisina kattavasti kaikkien ELY-keskusten alueilla. - Jos työllistymisen tehostumisesta saatavien kuukausitietojen perusteella työllistyminen ei tehostu odotetusti, valmistellaan kolmikantaisesti tarvittavat korjaavat toimet siten, että hallitus voi päättää niistä budjettiriihen yhteydessä.	
Koko talouden tuotantopotentiaali	-0,6 %-yks.
Talouden tuotantopotentiaalin 1,5 % lisäys toteutuu päätetyillä toimilla, kun: - Työmarkkinoiden toimivuutta ja tuottavuutta jarruttavia metropolialueen asuntomarkkinaongelmia ratkaistaan tonttitarjontaa olennaisesti lisäämällä.	

Yhteensä	4,7 %-yks.

LIITE

RAKENNEPOLIITTISEN OHJELMAN TOIMIEN TOIMEENPANOVAIHE

Toimien toimeenpanossa lähdetään siitä, että ne toteutetaan määräraha-kehityksen puitteissa.

Tähdellä (*) merkityt ovat uusia toimia, joiden valmistelu on käynnistynyt 29.11.2013 päätöksen jälkeen.

1.1 Eläkejärjestelmän uudistaminen

Hallitus toteaa, että työmarkkinakeskusjärjestöt neuvottelevat työurien pidentämiseksi työurapöytäkirjassa (22.3.2012) sovitun mukaisesti ratkaisun seuraavaksi työeläkeuudistukseksi. Järjestöt neuvottelevat ratkaisun eläkeuudistukseksi syksyyn 2014 mennessä. Samassa yhteydessä ratkaistaan myös tasoitusmäärään ja Emu-puskuriin sekä vanhuuseläkerahastoinnin kehitykseen liittyvät kysymykset. Tavoitteena on, että kaikki työeläkeuudistukseen liittyvät hallituksen lakiesitykset annetaan eduskunnalle heti vuoden 2015 eduskuntavaalien jälkeen ja uudistus tulee voimaan viimeistään vuoden 2017 alusta.

Työmarkkinakeskusjärjestöt vahvistivat 19.3.2014 sitoutuneensa sellaisen neuvotteluratkaisun löytämiseen eläkeuudistuksesta, joka

- pidentää työuria vähintään 1½ vuotta ja pienentää julkisen talouden kestävyysvajetta runsaan 1 prosenttiyksikköä,
- nostaa keskimääräisen eläkkeellesiirtymisiän vähintään 62,4 ikävuoteen vuoteen 2025 mennessä ja
- on valmis syksyyn 2014 mennessä.

1.2 Ikääntyneiden työllistyminen

Toimeenpanoaikataulu täsmentyy myöhemmin eläkejärjestelmän uudistamista koskevien neuvottelujen yhteydessä. Osa uudesta lainsäädännöstä tuli voimaan 1.1.2014. Muut kysymykset ovat eläkeneuvottelupöydässä.

1.3 Alkoholin kulutuksen ja haittojen vähentäminen

Hallituksen esitykset annetaan 2014. Lainsäädäntö tulee voimaan siirtymäajoin 2015-2016. Alkoholiohjelma uusitaan alkuvuonna 2014.

1.4a Esiopetus

Hallituksen esitys annetaan budjettilakina 2014. Lainsäädäntö tulee voimaan 1.1.2015.

1.4b Nuorisotakuu

Ammatillisen koulutuksen kehittämisen osalta toimeenpanoaikataulu esitetään kohdassa 1.5.

1.4c Oppivelvollisuusikä

Hallituksen rakennepoliittisen ohjelman mukaisesti kriittisen nivelvaiheen koulutuksen jatkuvuuden turvaamiseksi, keskeyttämisen vähentämiseksi ja nuorten työurien pidentämiseksi oppivelvollisuusikää nostetaan 17 vuoteen.

Uudistus valmistellaan opetus- ja kulttuuriministeriössä valmistellun mallin pohjalta tiiviissä vuorovaikutuksessa sidosryhmien kanssa. Uudistus koskee koko ikäluokkaa ja valmistellaan siten, että sillä tavoitetaan erityisesti nuoret, jotka eivät pääse koulutukseen perusopetuksen jälkeen.

Syrjäytymisvaarassa olevien nuorten tukemiseksi jatkovalmistelussa korostetaan yhteyttä ammatilliseen kuntoutukseen, kytköstä etsivään nuorisotyöhön sekä vahvistamalla opinto-ohjausta. Uudistus toteutetaan perustuslain reunaehtojen sisällä. Hallituksen esitys annetaan siten, että se tulee voimaan 1.1.2015.

1.5a Ammatillisen koulutuksen tarjonta

Tutkintojärjestelmää uudistetaan ja sitä koskeva hallituksen esitys annetaan keväällä 2014 siten, että uudistus tulee voimaan 1.8.2015 ja rahoituslainsäädäntö 1.1.2015. Valmistavan koulutuksen hakumenettelyt otetaan käyttöön kesällä 2014. Ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavan koulutuksen kokonaisuus 1.8.2015. Järjestäjätieverkon rakenteellinen kehittäminen, toimenpideohjelma 2014. Järjestämislupauudistus viimeistään 1.1.2017.

1.5b Koulutuksen yhteistyön tiivistäminen

Lukiokoulutuksen tavoitteet ja tuntijako sekä opetussuunnitelmien perusteet tulevat voimaan 1.8.2016. Ammatillisen koulutuksen tutkintorakenteen uudistetut säädökset tulevat voimaan 1.8.2015.

1.5c Hyväksiluku ammatillisissa tutkinnoissa

Ammatillisen koulutuksen osalta muutokset toteutetaan tutkintojärjestelmän ja rahoitusjärjestelmän uudistamisen yhteydessä. Hallituksen esitykset annetaan 2014. Lainsäädäntö tulee voimaan 2015.

Näyttötutkintojärjestelmän kehittäminen käynnistettiin marraskuussa 2013. Ehdotukset valmiit lokakuussa 2014.

Opetushallituksen yhteyteen sijoitettavan aikaisemman osaamisen hyväksilukemista edistävän toiminnon valmistelu tapahtuu vuonna 2014.

1.6a Opintotuki

Hallituksen esitys on annettu. Opintorahan tasoa nostetaan kustannusneutraalisti opintotukeen oikeuttavaa aikaa lyhennettäessä. Opintorahan nousu mitoitetaan opintotukiajan lyhennyksen pysyvän kustannusvaikutuksen mukaan. Tukeen oikeuttava aika on tavoitteellinen suoritusai-ka + 5 kk. Vaikutukset määrärahoihin on huomioitu kehyksessä.

1.6b Korkeakoulujen valmistumisajat

Hallituksen esitykset yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamisesta annetaan keväis-tuntokaudella 2014. Lainsäädäntö tulee voimaan 1.8.2015 ja sitä sovelletaan voimaantulon jälkeen opintonsa aloittaviin opiskelijoihin.

1.6c Korkeakoulujen rahoitus (55 opintopistettä vuodessa suorittavat)

Ammattikorkeakoulusäännökset tulivat voimaan 1.1.2014. Yliopistosäännökset tulevat voimaan 1.1.2015.

1.6d Sisäänkäyminen korkeakouluihin

Ylioppilastutkinnon koearvosanojen vertailukelpoisuuden kehittäminen eri tutkintokertojen välillä otetaan käyttöön asteittain 2016 mennessä niin, että sitä sovelletaan ensimmäisiin kokeisiin 2014 aikana.

1.6e Hakijasuman purku

Työurien pidentämistavoitteen saavuttamiseksi toteutetaan korkeakoulujen hakijasuman purku kasvattamalla määräaikaisesti korkeakoulujen sisäänottoa vuosina 2014-2016 tulevaisuuden työvoimatarpeen kannalta oleellisilla aloilla. Hakijasuman purkuun käytetään yhteensä 123 milj. euroa vuosina 2014-2022.

Opiskelijavalintauudistusta koskeva hallituksen esitys annetaan elokuussa 2014. Lainsäädäntö tulee voimaan 1.1.2015. Uusien säädösten mukainen haku otetaan käyttöön keväällä 2016 valittaessa opiskelijoita syksyllä 2016 alkavaan koulutukseen.

1.6f Alempien korkeakoulututkintojen kelpoisuus

Ministeriöiden esityksiä täydennetään siten, että ministeriöt velvoitetaan uudistamaan toimialoillaan kelpoisuusvaatimuksia siten, että kelpoisuuden tuottavia opintoja voidaan suorittaa nykyistä joustavammin. Lainsäädännön muutokset tulevat voimaan 1.1.2015. Lisäksi täydennetty esitys kytketään johdonmukaisesti yhteen toimenpiteiden 3.2 ja 3.4 kanssa.

1.6g Ympärivuotinen opiskelu korkeakouluissa

Toimeenpanoaikataulu täsmentyy myöhemmin. Käytänteitä koskeva raportointipyyntö korkeakouluille. Jatkotoimenpiteistä sopiminen 17.3.2014 ja 9.4.2014

1.7 Oppisopimuskoulutus

Uudistus käynnistyy hankkeina 2014. Toiminta vakiinnutetaan valituin osin 2017 alusta lukien.

1.8 Lukioiden rahoitusperusteet ja lukion digitalisointi

Lukiokoulutuksen rahoitusperusteet uudistetaan. Hallituksen esitys annetaan keväällä 2014 ja uudistus tulee voimaan 1.1.2015.

Ylioppilastutkinto sähköistetään. Ensimmäiset kokeet voidaan suorittaa sähköisesti vuonna 2016 ja koko tutkinto vuonna 2019. OKM tehnyt kehusehdotuksen, mutta sitä ei ole sisällytetty kehykseen. Lukiokoulutuksen digitaalisia oppimisympäristöjä ja opetuksen tukena toimivia sovelluksia kehitetään osana kansallista koulutuspilveä. Esityksellä on taloudellisia vaikutuksia kuntatalouteen.

1.9 Kotihoidontuki ja subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajaaminen

Hallituksen esitys kotihoidon tuen muuttamisesta annetaan budjettilakina 2014. Lainsäädäntö tulee voimaan 1.8.2015.

Subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajaamisen osalta hallituksen esitys annetaan keväällä 2014. Lainsäädäntö tulee voimaan 1.1.2015.

Toimenpidekokonaisuuden määräraha-vaikutukset on sisällytetty kehykseen. Esityksellä on taloudellisia vaikutuksia kuntatalouteen.

1.10 Vuorotteluvapaa

Vuorotteluvapaa-uudistus toteutetaan kolmikantaisen esityksen ja hallituksen linjauksen pohjalta.

Vuorotteluvapaa-ehdojen tiukennuksesta syntyi yhteisymmärrys työmarkkinajärjestöjen kesken 13.3.2014. Hallituksen esitys huhtikuussa ja uudistus tulee voimaan syksyllä 2014. Uudistuksen määräraha-vaikutukset on sisällytetty kehykseen.

1.11 Vanhemmuuden kustannusten tasaus

Asiaa koskeva selvitys on valmis.

1.12a Kotouttamisohjelman toimeenpano

Toimeenpanoaikataulu täsmentyy myöhemmin.

1.12b Väilyömarkkinat

Toimeenpanoaikataulu täsmentyy myöhemmin.

1.12c Osatyökykyiset

VM kannassa kehukseen on puollettu toimenpiteitä Osatyökykyisten työllistymisen edistämisen - raportin esityksistä.

1.12d Pitkäkestoinen työllistämistuki

Hallituksen esitys annetaan 2014. Lainsäädäntö tulee voimaan 1.1.2015.

1.12e Sosiaaliset yritykset

Sosiaalisten yritysten roolia pitkäaikaistyöttömien ja osatyökykyisten työllistymisen edistäjänä selvitetään. Jos säännösmuutoksiin päädytään, hallituksen esitys pyritään antamaan tällä hallituskaudella.

1.12f Heikossa työmarkkina-asemassa olevat

Julkisia hankintoja koskeva EU-direktiivi helmikuussa 2014. Hallituksen esityksen valmistelussa huomioidaan heikossa työmarkkina-asemassa olevat. Hallituksen esitys annetaan 2015. Lainsäädäntö tulee voimaan helmikuussa 2016.

1.13 Työttömien koulutuksen uudelleensuuntaaminen

Toimeenpanoaikataulu täsmentyy myöhemmin.

1.14 Osallistava sosiaaliturva

Toimeenpanoaikataulu täsmentyy myöhemmin. Kehitetään osallistavaa sosiaaliturvaa syrjäytymisen ehkäisemiseksi ja työnteon kannustavuuden lisäämiseksi. Toimenpideohjelman laatiminen aloitettiin syksyllä 2013. Lisätään kuntien roolia osallistavan sosiaaliturvan toimeenpanossa.

1.15 Työvoiman palvelukeskukset

Työvoiman palvelukeskus-lakia koskeva hallituksen esitys annetaan budjettilakina 2014. Lainsäädäntö tulee voimaan 1.1.2015.

Hallituksen esitys työttömyysturvalain muuttamisesta annetaan 2014. Säännösmuutokset tulevat voimaan 1.1.2015. TEM aikoo toteuttaa nykyisten määrärahojen puitteissa.

1.16 Työtarjojen lisääminen

Työttömyysturvalakiin tulevia muutoksia koskeva hallituksen esitys annetaan 2014. Muutokset tulevat voimaan viimeistään 2015.

1.17 Palkkatuki

Sähköinen maksatushakemus otettiin käyttöön tammikuussa 2014. Arvio mahdollisuudesta muuttaa palkkatuen rakenne yksinkertaisemmaksi valmistuu 30.4.2014 mennessä. Jos palkkatukijärjestelmää esitetään muutettavaksi, hallituksen esitys annetaan syksyllä 2014 ja säännökset tulevat voimaan 1.1.2015.

1.18 Kuntien rooli pitkäaikaistyöttömien (300 vrk) työmarkkinatuen järjestämis- ja rahoitusvastuussa

Hallituksen esitys annetaan budjettilakina 2014. Lainsäädäntö tulee voimaan 1.1.2015.

1.19 Työn vastaanottovelvollisuus

Hallituksen esitys annetaan 2014. Säännösmuutos tulee voimaan 1.1.2015

1.20 Työttömyysturvan ennakkomaksu

Uusi ohjeistus tuli voimaan 2014 alusta.

1.21 Suojaosuus työttömyysturvassa

Hallituksen esitys on annettu. Määrärahat on huomioitu vuoden 2014 talousarviossa ja vuosien 2015–2018 kehyksessä.

1.22 Suojaosuus asumistuessa

Hallituksen esitys kevätistuntokaudella 2014. Lainsäädäntö tulee voimaan syyskuussa 2015. Uudistuksen määräraha vaikutukset on sisällytetty kehykseen.

1.24 Neuvottelu- ja sopimusjärjestelmä

Toimeenpanoaikataulu täsmentyy myöhemmin.

1.25aNollatyösopimukset

Hallituksen esitys työaikalain muuttamisesta annetaan kevätistuntokaudella 2014. Esityksellä tasapainotetaan työnantajan ja työntekijän keskinäisiä oikeuksia ja velvollisuuksia erityisesti sellaisissa työsuhteissa, joissa työaika voi vaihdella. Lainsäädäntö tulee voimaan 1.1.2015.

1.25b Alipalkkaus

Toimeenpanoaikataulu täsmentyy myöhemmin.

1.25c Osa-aikatyöntekijät

Toimeenpanoaikataulu täsmentyy myöhemmin.

1.26 Ulkomaalaiset opiskelijat

Hallituksen esitys annetaan syksyllä 2014.

2.0 Kauppojen aukiolo

Hallituksen esitys on annettu marraskuussa 2013. Lainsäädäntö tulee voimaan huhtikuussa 2014.

2.1a Yritystuet

Elinkeinotukien ja ympäristölle haitallisten tukien uudistamista valmistelleen ministeriryhmän esityksiä toimeenpannaan maaliskuun 2014 kehysriihen päätöksiin.

2.1b Ympäristölle haitalliset tuet

Elinkeinotukien ja ympäristölle haitallisten tukien uudistamista valmistelleen ministeriryhmän esityksiä toimeenpannaan maaliskuun 2014 kehysriihen päätöksiin.

2.1c Yritysrahoituksen saatavuus

Finnveran viennin rahoitusta koskevat toimenpiteet

1. Finnveran vienti- ja alusluottojen valtuuksien sekä vientitakuuvaltuuksien merkittävä lisääminen. HE valmistuu huhtikuussa 2014.

2. Finnveran takaukset vientiä palveleville kotimaisille investointitavarakaupoille.

3. Finnveran takaukset pankkien vientiluottojen jälleenrahoitukselle Asiaa selvitetään kevään aikana. Mahdollinen HE-esitys syksyn 2014 aikana.

4. Referenssitoimitusten rahoitus.

Selvitetään mahdollisuutta, jossa uuden teknologian ostajalle tarjottaisiin teknologia-avustusta (erityisesti cleantech alan kaupallistamiseen).

5. Yritysten joukkovelkakirjamarkkinoiden edistäminen.

VM ja OM ovat aloittamassa vuoden 2014 alkupuolella lainsäädäntövalmistelua joukkovelkakirjalainoja koskevasta ns. edustajamallista.

6. Finnveran osallistuminen pk-yritysten jvk-lainojen merkitsemiseen.

TEM:ssä on valmisteilla luotto- ja takaustappioihin maksettavia korvauksia koskeva VNP, joka kattaisi myös jvk-merkinnät pk-yrityksille. TEM:llä on valmius antaa VNP.

7. Finnveran osallistuminen pk-yrityksiä suurempien yritysten jvk-lainojen merkitsemiseen.

Asiaa selvitetään kevään 2014 aikana.

Muut rahoitusmarkkinoiden kehittämistä koskevat toimenpiteet

8. Pk-yritysten listautumiskynnyksen alentaminen.

Valtiovarainministeriö selvittää asiaa. Kyse on osinkoverotukseen liittyvästä neutraalisuusongelmasta, joka nostaa listautumiskynnystä. Ongelma voidaan poistaa joko yhtenäistämällä listaamattomien yhtiöiden osinkojen verotus listayhtiöiden mukaiseksi tai laajentamalla listaamattomien yhtiöiden lievennetyn osinkoverotuksen soveltamisalaa tietyin edellytyksin. Kumpakaan ratkaisua ei pidetä tässä vaiheessa tarkoituksenmukaisena.

9. Joukkorahoitustoiminnan edistäminen.

VM ja TEM ovat toteuttaneet kansallisen kyselyn joukkorahoituksesta eri markkinaosapuolille ja viranomaisille vuoden 2013 lopulla. Kyselyn tulosten perusteella arvioidaan tarvetta tämentää voimassaolevaa kansallista sääntelyä.

10. Kiinteistörahastolain korjaaminen.

Asia on hoidettu. Hallitus päätti kehysriihessä maaliskuussa 2012, että kiinteistörahastolain korjaaminen selvitetään tavoitteena kiinteistösijoittamisen markkinoiden kehittyminen. Kiinteistörahastolain muutokset toteutettiin vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajia koskevan direktiivin (AIFMD, 2011/61/EU) vuonna 2014 tapahtuvan täytäntöönpanon yhteydessä. Asiaa koskeva hallituksen esitys (HE 94/2013 vp) on parhaillaan eduskunnan käsiteltävänä.

11. Yleishyödyllisten yhteisöjen sijoitusten verokohtelu.

Hallitus päätti kehysriihessä maaliskuussa 2012 Stadighin työryhmän ehdotuksen pohjalta, että yleishyödyllisten yhteisöjen tekemille sijoituksille pääomarahastoihin ja listaamattomiin yhtiöihin taataan neutraali verokohtelu lisäpääomien saamiseksi kotimaisille markkinoille. Hallitus antoi VM:n vero-osaston tehtäväksi käynnistää selvitystyö vuonna 2013.

12. Neutraliteettiongelma listatun sijoitusyhtiön ja sijoitusrahaston välillä.

Talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa päätettiin kesäkuussa 2013, että sijoitusrahastojen, sijoitusyhtiöiden ja First Northin osalta tehdään niiden verotusta koskeva erillisselvitys vero-osaston toimesta.

2.2 Kaavoitus ja kaupan kilpailun esteet

HE MRL:n muuttamiseksi rakennepoliittisen ohjelman mukaan annetaan eduskunnalle syksyllä 2014, voimaan keväällä 2015. Muutosesitys valmistellaan ympäristöministeriössä virkatyönä.

2.3 Asuntomarkkinat

Kunnan rakennusvalvontatoimen asiantuntemusta ja yhtenäistä toimintatapaa vahvistetaan koamalla rakennusvalvonta isommiksi ylikunnallisiksi yksiköiksi. Uudet rakennusvalvontayksiköt kattaisivat toimintansa täysimääräisesti lupamaksuilla. Hanke on käynnistetty ja työryhmä asetettu. Esitys uusimuotoisen rakennusvalvonnan toiminta- ja organisointivaihtoehtoista valmistuu 31.8.2014 mennessä. Uudistus on tarkoitus toteuttaa vuoden 2016 aikana.

Asuntopoliittisen ohjelman toimeenpano 2015, rakennusvalvonnan uudistus 2016 ja rakennusmääräysten uusiminen 2017.

Uusi 20-vuotinen korkotukimalli toteutetaan kohdekohtaisilla rajoituksilla yleishyödyllisyyslainsäädännön ulkopuolelle. Korkotukimallin keskeisimmistä kriteereistä sovitaan erikseen huhtikuun loppuun mennessä. Laki on määrä saada voimaan vuoden 2015 alusta.

Otetaan käyttöön määräaikainen Valtion asuntorahaston käynnistysavustus 20-vuotiseen takauslainamalliin liittyen pääkaupunkiseudulla vuoden 2015 loppuun saakka. Käynnistysavustuksen suuruus on 5000 euroa/asunto. Käynnistysavustuksella rakennettavista kohteista ei peritä takausmaksua. Avustus myönnetään pääsääntöisesti asuinalueiden täydennysrakentamishankkeisiin.

2.4 Terveen kilpailun ohjelma

Hallitus on velvoittanut ministeriöt panemaan toimeen terveen kilpailun ohjelman.

2.5 Venäjän markkinoiden hyödyntäminen

Toimeenpanoaikataulu täsmentyy myöhemmin. Esityksessä on tarkempi aikataulu toimenpidkokonaisuuksittain. VM:n kehusehdotuksessa on mukana toimenpiteeseen liittyvä Tullin toiminnan turvaaminen.

2.6 Teollisen tuotannon perusta

Valmistumisajankohta politiikkasuosituksille on huhtikuu 2014.

2.7 Harmaa talous

Harmaan talouden torjuntaohjelman toteuttamista jatketaan. Osa uudistuksista toteutetaan 2014. Julkisen verovelkarekisterin käyttöönottoa koskeva hallituksen esitys on annettu (HE 204/2014).

2.8 Tilaajan vastuu ja sanktiot

Hallituksen esitys annetaan syysistuntokaudella 2014. Esityksellä uudistetaan tilaajavastuulakia nykyisen kaltaisen selvitysvelvollisuuden ja laiminlyöntimaksun pohjalta.

Toimeenpanoaikataulu täsmentyy myöhemmin. Mm. veronumeron käytön laajentamista muille toimialoille koskeva selvitys toteutetaan siten, että tarvittavat lainsäädäntöesitykset voidaan antaa alkuvuodesta 2015.

2.9 Työvoima- ja koulutustarpeen ennakointi

Toimeenpanoaikataulu täsmentyy myöhemmin.

2.10 EU-rakennerahastot

Hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmä päätti 18.9.2013, että ensi vuoden alusta alkavalla rakennerahastokaudella neljä ELY-keskusta erikoistuu rakennerahastojen hallintoon. Ei varsinaisia uusia toimenpide-ehdotuksia. Toimenpiteet on jo aiemmin sovittu.

2.11 Sähköinen palveluväylä

Hallituksen esitykset annetaan 2014 alkupuolella. Sähköinen tunnistaminen on käytössä ja ensimmäiset palvelut ovat väylässä 2015. Määrärahat on sisällytetty kehukseen.

2.11b Tulorekisteri (*)

Tulorekisterihankkeen organisoinnista ja asettamisesta vastaa valtiovarainministeriö. Hankkeen organisointi valmistellaan yhdessä keskeisimpien sidosryhmien kanssa, jolloin osallistujien rooleista ja vastuista sovitaan. Hankkeen toteuttamiseksi nimetään työryhmä, jota johtaa hankepäällikkö ja jossa on päätoiminen sihteeri. Työryhmän jäsenet ovat hankkeeseen osallistuvien organisaatioiden nimeämiä asiantuntijoita.

Tulorekisterin perustamishanke vaiheistetaan suunnitteluosaan, toteuttamisosaan sekä pilotointi- ja testausvaiheeseen. Eri vaiheiden asettamispäätökset tehdään erikseen. Suunnitteluvaiheessa laaditaan hankkeen resursointisuunnitelma sekä toteuttamissuunnitelma tulorekisterille, tulokoodistoille ja lakimuutoksille. Suunnitteluvaiheeseen sisältyy myös tulorekisterin omistajuudesta sekä hankintastrategiasta sopiminen. Suunnitteluvaiheen arvioidaan kestävän noin vuoden. Toteuttamis- ja järjestelmän pilotointivaiheet toteutetaan em. määrittelyjen jälkeen (vaiheet voivat olla ajallisesti päällekkäisiä). Alustavan arvion mukaan tulorekisterin käyttöönottovalmius on saavutettavissa minimissään noin kolmessa vuodessa.

Työryhmä raportoi hankkeen etenemisestä ohjausryhmälle, joka nimetään hankkeen perustamisvaiheessa. Ohjausryhmässä ovat mukana hankkeen kannalta keskeisimmät asiantuntijatahot sekä rekisteriin tietoja tuottavat ja tietoja hyödyntävät tahot.

2.12 Itämeren merikaapeli

Aikataulu täsmentyy myöhemmin. Merikaapelin laskeminen tapahtuisi 2014–2015. Lisätalousarvio huhti–toukokuussa 2014.

2.13 Tietovarantojen avaaminen

Talouspoliittinen ministerivaliokunta on käsitellyt ministeriön esityksen. Valmistelua jatketaan ministeriöiden laatimia ehdotuksia hyödyntäen. Siltä osin, kun esitys edellyttää muutoksia määrärahoihin, muutokset tuodaan osaksi valtiontalouden määrärahaehyksiä normaalin kehysmenettelyn puitteissa. Tietovarannot avataan vaiheittain 2014–2018.

Kehyksessä mukana rahoitus, joka on siirretty edellisen päätöksen kehysvarauksesta sekä edellisessä kehyksessä momenteille kohdenetut määrärahat.

2.14 Lupa- ja valitusmenettelyt

Merkittävässä lupahankkeissa otetaan käyttöön välittömästi toimintamalli, joka parantaa toiminnanharjoittajan ja lupaviranomaisten välistä tiedonkulkua jo ennen lupahakemuksen jättämistä sekä nopeuttaa lupaprosessia.

Osa hallituksen esityksistä uudeksi ympäristönsuojelulaiksi annettiin joulukuussa 2013. Loput annetaan syysistuntokaudella 2014. Muutoksenhakumenettelyiden kehittämistä koskeva hallituksen esitys annetaan keväällä 2014.

Hallituksen esitys ympäristönsuojelulaiksi annettiin 19.12.2013. Siihen sisältyy useita hallinnon keventämis- ja tehostamistoimenpiteitä, kuten aluehallintoviraston toimivaltaan kuuluvien ympäristölupahakemusten sähköinen käsittely, luvanvaraisuusrajan ja lupakynnyksen muuttaminen eräiden toimintojen osalta ja valvonnan suunnitelmallisuus.

Syysistuntokauden 2014 alussa on tarkoitus antaa ympäristönsuojelulakia koskeva hallituksen esitys, jolla toteutettaisiin maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain lupamenettelyiden yhdistäminen.

Eläinsuojien ympäristöluvitusta käsittelevässä ympäristöministeriön työryhmässä laaditaan ehdotukset lupaviranomaisten toimivaltarajojen tarkistamisesta ja lupakynnysten muuttamisesta sekä selvitetään edellytyksiä ottaa käyttöön rekisteröintimenettely. Lupaviranomaisten toimivaltarajojen muuttamista ja lupakynnystä koskevat säädösmuutokset on tarkoitus antaa vuonna 2014.

Ympäristöministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön yhteistyönä varmistetaan ennakkoneuvotteluja ja etukäteisohjeistusta koskevan toimintamallin käyttöönotto keskeisissä lupaprosesseissa luvanhakijan ja keskeisten viranomaisten välillä. Toimintamallin käyttöönoton peruserätykset valmistellaan 15.3.2014 mennessä ja viimeistellään 31.5.2014 mennessä.

Oikeusministeriössä laadittu hallintoasioiden muutoksenhakusäännösten uudistamista koskeva hallituksen esitys on tarkoitus antaa keväistuntokaudella 2014. Muita muutoksenhakusäännösten muutostarpeita arvioidaan myöhemmin erikseen.

Tukes selvittää kemikaaliturvallisuuslain ja kaivoslain mukaisten lupa- ja ilmoitusmenettelyiden yksinkertaistamis- ja sujuvoittamismahdollisuudet toukokuun 2014 loppuun mennessä.

2.15 Työeläkelaitosten asuntosijoittaminen

Voimaan 1.1.2015

2.16 Maan myynnin verovapaus

Hallituksen esitys on annettu syksyllä 2013 budjettilakina.

2.17 Vuokra-asuntotuotannon käynnistysavustus

Toteutettu käynnistysavustukseen varatun määrärahan puitteissa (LTA III 2013 ja TA 2014).

3.1 Kuntatalouden ohjausjärjestelmä

Hallitus on päättänyt uudesta kuntatalouden ohjausjärjestelmästä.

Kuntien makrotalouden uudistamisella pyritään mekanismiin, jolla kuntatalouden kestävyys voitaisiin turvata ja esim. suhdanneluonteisten vaikutusten suuruutta hillitä. Uudessa toimintamallissa kuntatalouden keskipitkän aikavälin tasapainotavoite on tarkoitus asettaa niin, että ikäsidonnaisten menojen kasvusta aiheutuva paine (arvio lähivuosina 0,7 % BKT:stä) kuntatalouden rahoitusasemaan tulee katetuksi. Kuntakohtaisten valtionosuuksia merkittävästi pienentävien vaikutusten hillitsemiseksi tarvitaan todennäköisesti 3-4 v. siirtymäaika, jolla olisi myös jonkinlaisia valtiontalouden vaikutuksia.

3.2 Kuntien tehtävät, velvoitteet ja normit

Erillinen listaus jäljempänä.

Hallitus pidättäytyy uusien, kuntien menoja lisäävien tehtävien ja velvoitteiden antamisesta ilman, että samalla päätetään vastaavansuuruisista kuntien tehtävien ja velvoitteiden karsimisesta tai uusien annettavien tehtävien ja velvoitteiden täysimääräisestä rahoittamisesta. Tätä periaatetta sovelletaan kehyspäätökseen nähden uusiin hankkeisiin. Tämän lisäksi kehukseen jo sisältyviä hankkeita arvioidaan kriittisesti kehyspäätöksen yhteydessä.

Kuntien velvoitteiden vähentämisen tueksi toteutetaan kuntakokeiluja vuosina 2015–2016. Kuntakokeiluihin haki 28 kuntaa tai kuntaryhmää. Valtiovarainministeriö on käynnistänyt jatkoneuvottelut kuuteen eri toimintamallikokonaisuuteen (hyvinvoinnin integroitu toimintamalli, koulutuspalvelukokeilut, palveluasumisen toimintamalli, valvonnan toimintamalli, kuntien ja Kelan yhteistyö ja nuorisotakuu) hakeneiden 17 kunnan ja kuntaryhmän kanssa. Kokeilujen edellyttämät lainsäädäntömuutokset annetaan eduskunnalle syysistuntokauden 2014 alussa.

3.3 Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenne ja -rahoitus

Hallitus ja oppositiopuolueet ovat sopineet sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisuudistuksesta. Uudistus toteuttaa sosiaali- ja terveyspalveluiden täydellisen integraation (erikois- ja peruspalvelut sekä sosiaali- ja terveyspalvelut yhdistävä) viidellä sote-alueella.

Rakennepoliittisen ohjelman mukaisesti hallitus on asettanut laajapohjaisen (mm. parlamentaarinen edustus, eri rahoittajatahot ja järjestöt) työryhmän, joka laatii selvityksen sosiaali- ja terveydenhuollon monikanavaisen purkamisen vaihtoehtoista ja niiden vaikutuksista. Selvityksen tulee olla valmis alkuvuodesta 2015.

3.4 Kelpoisuusvaatimukset

Ministeriön esitys kytetään johdonmukaisesti yhteen toimenpiteiden 1.6f ja 3.2 kanssa. Ministeriöt velvoitetaan uudistamaan toimialoillaan kelpoisuusvaatimuksia siten, että kelpoisuuden tuottavia opintoja voidaan suorittaa nykyistä joustavammin.

3.5 Kuntarakenne

Hallituksen esitys eduskunnalle kuntarakennelain muutokseksi annetaan keväällä 2014. Lainsäädäntö tulee voimaan kesällä 2014. Valtioneuvosto päättää mahdollisista kuntaliitoksista siten, että ne voivat tulla voimaan 2017 alusta lukien.

3.6 Metropolihallinto 1

Hallitus päättää uudistuksen sisällöstä syksyllä 2014 metropolihallinnon lainsäädäntöä valmistelevalle työryhmän työn päätyttyä. Metropolialueella on käynnistetty erityinen kuntajakoselvitys, jonka on tarkoitus päättyä 30.10.2014. Kunnat päättävät liitoksista todennäköisesti 2014. Mahdolliset liitokset tulevat todennäköisesti voimaan 2017 valtuustokauden alussa.

3.7 Metropolihallinto 2

Valmistelua on jatkettu aiempien päätösten mukaisesti.

Hallitus päättää uudistuksen sisällöstä syksyllä 2014 metropolihallintoa valmistelevalle työryhmän työn päätyttyä. Hallituksen esitys annetaan kevätistuntokauden 2015 alussa. Lainsäädäntö tulee voimaan siten, että uusi hallintorakenne on käyttöön otettavissa 2017 alusta lukien.

3.8 Hankintalain kokonaisuudistus

Hankintalainsäädäntö uudistetaan helmikuussa 2014 annettujen uusien EU-direktiivien mukaisesti hallitusohjelma huomioiden siten, että uudet lait tulevat voimaan huhtikuussa 2016.

3.9 Valtionhallinto ja palvelurakenteet

Valmistelua on jatkettu painopisteen ollessa erityisesti hallitusryhmien puheenjohtajien 8.11.2013 tekemien linjausten (mm. KEHU, aluehallinto) mukaisissa toimenpiteissä.

Valtioneuvoston kanslian yhteyteen perustetaan 1.3.2015 valtioneuvoston hallintoyksikkö, johon keskitetään ministeriöiden yhteiset hallinto- ja palvelutoiminnot. Esitys siirrettävistä tehtävistä ja määrärahoista 30.4.2014 mennessä.

Hallitus on päättänyt johtoryhmän esityksen mukaisesti, että julkisen palvelutuotannon tuottavuudelle asetetun kasvutavoitteen toteutuminen on varmistettava myös valtion toimintojen osalta. Virastojen toimintamenomäärärahoihin tehdään vuosittain toimitilamenojen indeksikorotuksia vastaava laskennallinen lisäys. Toimintamenomäärärahoihin tehdään vuosittain vähennys, jolla toteutetaan noin 0,5 % tuottavuuden kasvua vastaavat määrärahavähennykset. Puolustusvoimauudistuksen vuoksi tätä kaavamaisista määrärahavähennystä ei sovelleta puolustusvoimien toimintamenomäärärahoihin kehyskaudella 2015–2018.

Valtiovarainministeriö asettaa keskus- ja aluehallinnon virastaselvitys -hankkeen (VIRSU), jonka määräaika on vuoden 2014 loppuun. Hankkeessa mm. selvitetään keskushallinnon virastorakenteen kehittämismahdollisuudet ja selvitetään erityisesti pienten virastojen kokoamismahdollisuudet. Lisäksi valtion aluehallinnon järjestelmää, tehtäviä ja tavoitteita selkeytetään.

Valtioneuvoston uudistustarpeita arvioimaan on asetettu parlamentaarinen komitea. Työn määräaika on tammikuussa 2015.

Yhteenveto hallinnonaloittain

	Ehdotukset	Tavoite
STM	-755	-545
OKM	-316	-329
LVM	-75	-53
YM	-11	-33
MMM	-5	-14
SM	-8	-13
TEM	-3	-12
OM		-3
Useampaa hallinnonala koskevat	-60	
Yhteensä	-1231	-1000

Liite 2

Esitykset kuntien tehtävien ja veloitteiden vähentämisestä, toiminnan tehostamisesta ja maksuperusteiden tarkistamisesta*

Kuntien tehtäviä vähentävät toimet							
		Vaikutus vuonna 2017, milj. euroa					Hallinnon- ala
		Kuntien menot	Kuntien tulot	Valtion menot	Julk. talous yht.		
1	Aikuisten hammashuollon säästötoimet	-9	-4,5	-4,5	-9	Aikuisten hammashuollon tarkastusvälien pidentäminen ja ympärivuorokautisesta päivystyksestä luopuminen. Peruspalvelujen valtionosuuksissa on otettu huomioon 4,5 milj. euron vähennys 2017.	STM
2	Päivystysjärjestelmän uudistaminen	-60	-17	-17	-60	Nopeutetaan päivystysasetuksen toimeenpanoa perusterveydenhuollossa, synnytyspäivystyksessä ja kirurgisessa toiminnassa. STM jatkaa ehdotuksen valmistelua ja sen tulee harkita erityisesti ns. päivystysasetuksen tarkistamista. Valmisteilla olevassa sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa turvataan riittävä ja uskottava ohjaus. Tämä on tarpeen, jotta kuntien tehtävien ja veloitteiden vähentämistä koskevat päätökset sosiaali- ja terveydenhuollon osalta toteutuvat aiotusti. Tämän kohdan muutokset otetaan huomioon valtionosuuksien laissa olevissa perusteissa. Tarvittavat lainsäädäntöesitykset annetaan eduskunnalle viimeistään syysistuntokaudella 2014. Ei vielä kehyksissä.	STM
3	Turhien todistusten poistaminen terveydenhuollosta	-8			-8	Erilaisia terveydenhuollossa laadittavia lääkärintodistuksia ja –lausuntoja arvioidaan olevan yli sata. Suuri osa laadittavista todistuksista ei liity välittömästi potilaan hoitoon. Osa terveystodistuksista on lakisääteisiä ja liittyy kunnan velvollisuuteen antaa virka-apua toiselle viranomaiselle, esimerkiksi terveyskeskuksen lääkärin virka-apuun poliisille tai vankeinhoitoviranomaisille. Muun muassa työhön, koulutukseen ja harrastuksiin liittyen laaditaan terveystodistuksia. Todistusten kirjoittamista voidaan vähentää silloin kun oikeus etuun tai ratkaisuun tarvittava tieto on välitettävissä toisin tavoin, esim. sotavammalain mukaiset kuntoutukset ja ajokorttitodistukset. STM jatkaa toimenpide-ehdotuksen valmistelua ottaen huomioon myös Kansaneläkelaitoksen tehtävät. Tämän kohdan muutokset otetaan huomioon valtionosuuksien laissa olevissa perusteissa. Tarvittavat lainsäädäntöesitykset annetaan eduskunnalle viimeistään syysistuntokaudella 2014. Ei vielä kehyksissä.	STM
4	Aktivointisuunnitelman ja kuntouttavan työtoiminnan uudelleenkohdentaminen	-3			-3	Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä työ- ja elinkeinohallinnon yhteistyöllä on mahdollista kohdentaa palvelut vaikuttavammin ja kuntouttavan työtoiminnan asiakkaiden tarpeita paremmin vastaavasti. Kuntien sosiaalitoimen ja työvoimahallinnon kehittyvällä yhteistyöllä voidaan yhä paremmin vastata asiakkaiden tarpeisiin erilaisissa elämäntilanteissa. Sosiaalihuollon kuntouttavaan työtoimintaan ja sen korvauksiin liittyy myös kunnille työläitä hallinnollisia tehtäviä, joita voidaan tässä yhteydessä purkaa. STM jatkaa toimenpide-ehdotuksen valmistelua. Tämän kohdan muutokset otetaan huomioon valtionosuuksien laissa olevissa perusteissa. Tarvittavat lainsäädäntöesitykset annetaan eduskunnalle viimeistään syysistuntokaudella 2014. Ei vielä kehyksissä.	STM

5	Solariumlaitteiden valvontavelvollisuuden poistaminen	-1			-1	Terveydensuojelulain mukaiset solariumpaikkojen valvontakäynnit poistetaan. STM on valmistelut toimenpide-ehdotuksen, mutta todennut, ettei sillä voida saavuttaa tavoiteltua säästöä. Tämän kohdan muutokset otetaan huomioon valtionosuuksien laissa olevissa perusteissa. Tarvittavat lainsäädäntöesitykset annetaan eduskunnalle viimeistään syysistuntokaudella 2014. Ei vielä kehyksissä.	STM
6	Maatalousyrittäjien lomituspalveluiden kilpailuttaminen					Hallitus selvittää yhdessä Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen Melan kanssa 30.5.2014 mennessä mahdollisuudet saada kustannussäästöjä järjestelmää kehittämällä. Valmistelu jatkuu.	STM
7	Yksityisen palveluntuottajan tilojen ja laitteiden tarkistamisen siirto aluehallintovirastoille	-0,55		0,55	0	Tehtävän siirto. Veloitteen siirtäminen liittyy läheisesti AVI:ien jo tekemään työhön. Sosiaali- ja terveydenhuollon lupaprosessit yhtenäistyvät. STM on tehnyt ehdotuksen, jonka perusteella säästön toteutuminen on epävarmaa. Tämän kohdan muutokset otetaan huomioon valtionosuuksien laissa olevissa perusteissa. Tarvittavat lainsäädäntöesitykset annetaan eduskunnalle viimeistään syysistuntokaudella 2014. Ei vielä kehyksissä.	STM
8	Kuntoutuksen asiakasyhteistyöryhmän poistaminen kunnan tehtävistä	-3,5			-3,5	Työvoiman palvelukeskuksissa (TYP) tehdään aiempaa tiiviimpää työvoimahallinnon ja sosiaalityön yhteistyötä, jossa toteutuu myös asiakasyhteistyö, ja tältä osin kunnissa ja alueellisena tehty kuntoutuksen asiakasyhteistyöryhmän tehtävä voidaan poistaa. Kunta huolehtii muun kuin TYP -toiminnassa järjestyn asiakasyhteistyön toteutumisesta muilla keinoin. STM on tehnyt toimenpide-ehdotuksen, jonka perusteella kustannussäästön toteutuminen on epävarmaa. Tämän kohdan muutokset otetaan huomioon valtionosuuksien laissa olevissa perusteissa. Tarvittavat lainsäädäntöesitykset annetaan eduskunnalle viimeistään syysistuntokaudella 2014. Ei vielä kehyksissä.	STM
9	Potilastietojen paperimuotoisen arkistoinnin lopettaminen	-94	-28	-28	-94	Asiakastietolain mukaan 1.9.2014 alkaen syntyviä potilasasiakirjoja kuntien ei tarvitse arkistoida paperimuodossa, vaan kansallinen potilastiedon arkisto (Kanta) hoitaa arkistolain mukaisen pitkäaikaisen arkistoinnin sähköisesti. Säästö syntyy siitä että kunnat voivat luopua arkiston ylläpidosta. Tämä perustuu 2007 voimaan tulleeseen lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakirjojen sähköisestä käsittelystä. Säästöjä ei ole otettu huomioon aiemmilla kehyskirjoilla eikä STM ole tehnyt uusia ehdotuksia. Tämän kohdan muutokset otetaan huomioon valtionosuuksien laissa olevissa perusteissa. Tarvittavat lainsäädäntöesitykset annetaan eduskunnalle viimeistään syysistuntokaudella 2014. Ei vielä kehyksissä.	STM
10	Turvakotien siirto valtiolle	-8	-4	4	0	Siirretään turvakodit valtion vastuulle vuoden 2015 alusta. Toimenpide-ehdotus on otettu kehyksissä huomioon lisäämällä STM:n hallinnonalalle erillinen 8 milj. euron valtionrahoitusmääräraha sekä vähentämällä 4 milj. euroa peruspalvelujen valtionosuusmäärärahasta.	STM
11	Elintarvikevalvonnan keventäminen ja sähköistäminen	-1			-1	Kevennetään ja sähköistetään kuntien raportointi- ja suunnitteluvaihtoehtoja. Valvontamaksujen lisäystä koskeva ehdotus (39 tässä taulukossa) liittyy tähän toimenpiteeseen. Toimenpide-ehdotus on valmisteilla, merkinnee kunnille säästöjä.	MMM
12	Muutokset maaseutuelinkeinohallinnossa	-1,5			-1,5	CAP2020-uudistuksen toimeenpanon yhteydessä hallitus selvittää kunnille aiheutuvien tehtävien muutosta niin, että syntyy säästöjä. Toimenpide-ehdotus on valmisteilla, merkinnee kunnille säästöjä.	MMM
13	Kunnan lakisääteisen vesihuollon kehittämissuunnitelman laatimis- ja ylläpitovelvoitteen poistaminen	-2			-2	Kuntien suunnitteluvaihtoehtoja vesihuoltolaissa kevennetään. Vesihuoltolain uudistamisen yhteydessä poistetaan kunnan lakisääteisen vesihuollon kehittämissuunnitelman laatimis- ja ylläpitovelvoite. HE on annettu, merkinnee kunnille säästöjä.	MMM

14	Työllistämisen alueveloitteen poisto	-2,6	-0,8	-0,8	-2,6	Luovutaan julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain mukaisesta alueveloitteesta järjestää työntekomahdollisuuksia työttömille työnhakijoille. Vaikutus on otettu huomioon kehyspäätöksessä.	TEM
15	Kuntien valvontatehtävien uudelleenarviointi	-30	-9	-9	-30	Kunnilla on runsaasti valvontatehtäviä, jotka pohjautuvat mm. terveydenhuoltolakiin, terveydensuojelulakiin, ympäristöterveydenhuollosta annettuun lakiin, tupakkalakiin, alkoholilakiin, kuluttajaturvallisuuslakiin ja jätehuoltolakiin. Monista valvontatehtävistä voidaan periä maksu. Kunnan valvontatehtävät selvitetään kattavasti. Tavoitteena on karsia kuntien valvontatehtäviä. Valvontatehtäviä voidaan siirtää suuremmille kuntayksiköille tai valtion vastuulle. Selvityksessä arvioidaan valvontatehtävistä aiheutuvat kuntien kustannukset. Valvontatehtävien purkamisella voitaisiin saavuttaa karkeasti arvioituna korkeintaan muutaman kymmenen miljoonan euron nettosäästö. Ministeriöt eivät ole tehneet sellaisia toimenpide-ehtotuksia, joiden perusteella kustannussäästö olisi saavutettavissa. Tämän kohdan muutokset otetaan huomioon valtiosuoksien laissa olevissa perusteissa. Tarvittavat lainsäädäntöesitykset annetaan eduskunnalle viimeistään syysistuntokaudella 2014. Ei vielä kehysissä. Valtiovarainministeriö koordinoi kaikkia ministeriötä koskevien kuntien valvontatehtävien vähentämisen valmistelua	STM, VM, YM
16	Kuntien suunnitteluvaihtojen vähentäminen	-30	-9	-9	-30	Kuntatason suunnitelmavaihtojet otetaan kuntalain sekä sote -järjestämislain valmistelun yhteydessä kokonaisarvioinnin kohteeksi kaikkien hallinnonalojen osalta, ja eri ministeriöiden yhteisenä toimena tarkastellaan mahdollisuudet yhtenäistää kuntatason suunnitelmajärjestelmän isompiin kokonaisuuksiin. Tarkasteluun otetaan kaikki toiminnot, joihin liittyy palvelun/toiminnan järjestämisen suunnitelman laatimisen velvoite. Kustannussäästöä on vaikea arvioida, mutta se on arviolta korkeintaan muutama kymmenen miljoonaa euroa. Ministeriöt eivät ole tehneet sellaisia toimenpide-ehtotuksia, joiden perusteella kustannussäästö olisi saavutettavissa. Tämän kohdan muutokset otetaan huomioon valtiosuoksien laissa olevissa perusteissa. Tarvittavat lainsäädäntöesitykset annetaan eduskunnalle viimeistään syysistuntokaudella 2014. Ei vielä kehysissä.	Kaikki
	Toimeentulotuen maksatuksen ja laskennan siirto Kelalle	-40	-20	-2	-18	Kuntien hallintokustannusten arvioidaan alenevat n. 80 milj. eurolla. Ns. toimeentulotuen alikäytön väheneminen pienentää merkittävästi valtiosuussäästöä, jonka arvioidaan olevan 20 milj. euroa/v. Kelan hallintokulut kasvavat 20 milj. eurolla. Lisäksi alkuvuosina Kelan tietojärjestelmämuutokset tuovat lisämenoja. Vaikutukset on otettu huomioon kehysissä.	STM
	Kuntien tehtäviä vähentävät toimet yhteensä	-294	-92	-66	-264		

Kuntien veloitteiden ja palveluiden tuottamista ohjaavien normien purkaminen

		Vaikutus vuonna 2017, milj. euroa				
		Kuntien menot	Kuntien tulot	Valtion menot	Julk. talous yht.	Hallinnon-ala

17	Toisen asteen koulutuksen järjestäjäverkon rakenteellinen uudistaminen ja rahoitusjärjestelmän uudistaminen	-195	-73,5	-73,5	-195	Kohtiin 17 ja 18 liittyen: Toisen asteen koulutuksen rahoitusjärjestelmä ja järjestäjäverkko uudistetaan. Rahoituksen määräytymisestä todellisen kustannuspohjan perusteella luovutaan ja toisen asteen koulutukseen kohdennettava valtion rahoituksen kokonaismäärä muutetaan talousarvioon perustuvaksi vastaavalla tavalla kuin yliopistoilla ja ammattikorkeakouluilla. Jatkossa talousarvioon otettava määrärahaa korotettaisiin kustannustason muutosta vastaavasti indeksiin perustuen. Asiaa koskeva hallituksen lakiesitys annetaan syksyllä 2014 ja se tulee voimaan 1.1.2015. Uusia rahoituksen määräytymisperusteita sovelletaan ensimmäisen kerran määriteltäessä rahoitusta vuodelle 2017. Uudistuksilla toteutetaan yhteensä 260 milj. euron julkisen rahoituksen vähennys, josta valtionosuuksien vähennyksenä on kehystasossa huomioitu 100,5 milj. euroa vuodesta 2017 alkaen. Rahoitusjärjestelmän uudistamiseen liittyen puolitetaan valtion lisärahoitus lukiokoulutuksen erityisen koulutustehtävän toteuttamiseen ja lakkautetaan työelämän kehittämis- ja palvelutehtävän valtion rahoitus vuodesta 2015 lukien. Vuodesta 2017 alkaen lopetetaan valtionosuusrahoitus lukiokoulutuksen aineopintoihin ylioppilastutkinnon suorittaneilta, rajataan lukion sekä ammatillisen koulutuksen opiskelijasta koulutuksen järjestäjälle myönnettävä valtionosuusrahoitus enintään kolmeen vuoteen, lopetetaan valtion rahoitus ammatillisen-lisäkoulutuksen (oppilaitos- ja oppisopimusmuotoinen) tutkintoon tai sen osaan johtamattomaan koulutukseen sekä luovutaan erikoisoppilaitosten rahoituksesta nykyisessä muodossa lukuun ottamatta Suomen Ilmailuopiston ja erikoisoppilaitosten järjestämän tutkintoon tai tutkinnon osaan johtavan koulutuksen rahoitusta, joka siirretään osaksi ammatillisen lisäkoulutuksen rahoitusta.	OKM
18	Toisen asteen koulutuksessa keskitytään tutkintojen rahoitukseen ja luovutaan muun koulutuksen julkisesta rahoituksesta	-65	-27	-27	-65	Ks. kohta 17	OKM
19	Uskonnon ja elämäntutkimustiedon opetusperusteiden tiukennus perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa	-3	-1	-1	-3	Muiden kuin evankelis-luterilaisen ja ortodoksisen uskonnon sekä elämäntutkimustiedon opetuksen minimiryhmäkoko 10 henkeä (nykyisin kolme). Peruspalvelujen valtionosuuksissa ja yleissivistävän koulutuksen valtionosuuksissa on otettu huomioon yhteensä 0,4 milj. euron vähennys vuonna 2015 ja 0,9 milj. euroa vuodesta 2016 alkaen.	OKM
20	Vapaan sivistystyön rahoituksen vähentäminen	-33	-18,5	-18,5	-33	Toteutetaan vapaan sivistystyön rakenne- ja rahoitusuudistus. Tavoitteena on toiminnan laadun ja vaikuttavuuden varmistamiseksi luoda riittävän suuret vapaan sivistystyön oppilaitokset. Uudistuksessa selkeytetään ja ajantasaistetaan rahoituksen määräytymisperusteet. Rahoituksen tulee kannustaa opiskelumuotojen kehittämiseen. Toiminnan ennakoitavuuden parantamiseksi määritellään vapaan sivistystyön toiminnan volyyymille ylläpitäjäkohtaiset rahoituksen reunaehdot. Vapaan sivistystyön valtionosuuksissa on otettu huomioon 18,5 milj. euron vähennys vuodesta 2017 alkaen.	OKM
21	Kirjasto- ja tietopalveluverkon supistaminen maakuntakirjastojen määrää vähentämällä	-1	-0,4	-0,4	-1	Maakuntakirjastoverkkoa harvennetaan. Yleiset kirjastot muodostavat nykyisin laajoja, jopa maakunnallisia yhteenliittymiä, minkä vuoksi niiden ja maakuntakirjastojen toiminnoissa on päällekkäisyyttä. Hallituksen esitys kirjastolain muuttamisesta annetaan eduskunnalle seuraavan hallituskauden alkupuolella siten, että laki tulee voimaan 2016. Yleisten kirjastojen valtionosuuksissa on otettu huomioon 0,4 milj. euron vähennys vuodesta 2016 alkaen.	OKM

22	Koulunkäyntiavustajien lukeminen osaksi opettaja-oppilassuhdetta	-10	-3	-3	-10	Koulunkäyntiavustajien huomioon ottaminen perusopetuksen opetusryhmiä muodostettaessa edellyttää perusopetuksen opetusryhmäkokoja koskevien säännösten muuttamista. Vuoden 1999 perusopetuslain uudistamisen jälkeen lainsäädännöllä ei ole erikseen säädelty opetusryhmien koosta muutoin, kuin erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden, pidennetyt oppivelvollisuuden piirissä olevien ja vaikeasti vammaisten oppilaiden opetuksen osalta. Perusopetuslain mukaan opetusryhmät tule muodostaa siten, että opetuksessa voidaan saavuttaa opetussuunnitelmassa asetetut tavoitteet. Summa tarkentunut. Yleissivistävän koulutuksen valtionosuuksissa on huomioitu 3 milj. euron vähennys vuodesta 2017 alkaen.	OKM
23	Oppimateriaalien keskitetty hankinta yleissivistävässä koulutuksessa ja siirtyminen kohti digitaalisia materiaaleja	-7	-3	-3	-7	Perusopetuksessa oppimateriaalikustannukset ovat n. 90 milj. euroa. Digitaaliseen oppimateriaaliin siirtymisen ja koulutuspiilven hyödyntämisen arvioidaan säästävän kuntien oppimateriaalikustannuksia n. 5-10 %. Mikäli vastaavaa järjestelyä hyödynnettäisiin myös lukiokoulutuksessa, koituisi tästä syntyvä hyöty opiskelijoille. OKM ei ole tehnyt sellaista ehdotusta, jonka perusteella kustannussäästö olisi varmistettavissa, vaan sen toteutuminen riippuu kunnallisesta päätöksenteosta. Tämän kohdan muutokset otetaan huomioon valtionosuuksien laissa olevissa perusteissa. Tarvittavat lainsäädäntöesitykset annetaan eduskunnalle viimeistään syysistuntokaudella 2014. Ei vielä kehyksissä.	OKM
24	Laitoshoidon vähentäminen vanhustenhuollossa	-300	-88,7	-88,7	-300	Vanhuspalvelulain mukaisen veloitteen, jonka mukaan pitkäaikainen hoito ja huolenpito voidaan toteuttaa laitoshoidon voin, jos siihen on lääketieteelliset perusteet tai jos se on iäkkään henkilön arvokkaan elämän ja turvallisen hoidon kannalta muuten perusteltua, toteuttamiseksi laaditaan toimeenpano-ohjelma, joka varmistaa laitospaikkojen vähenemisen siten, että se vähentää kuntien menoja 300 milj. euroa vuoden 2017 tasolla suhteessa nyt arvioituihin valtion nykyisten voimavarojen puitteissa. STM ei ole tehnyt sellaista toimenpide-ehdotusta, jonka perusteella kustannussäästö olisi saavutettavissa. STM jatkaa toimenpide-ehdotuksen valmistelua. Tämän kohdan muutokset otetaan huomioon valtionosuuksien laissa olevissa perusteissa. Tarvittavat lainsäädäntöesitykset annetaan eduskunnalle viimeistään syysistuntokaudella 2014. Ei vielä kehyksissä.	STM
25	Reseptien voimassaoloajan pidentäminen	-3	-1	-1	-3	Reseptin voimassaoloajan pidentäminen kahteen vuoteen vähentää kuntien terveyden- ja sairaanhoidon kustannuksia, koska reseptin uusimiseen liittyvien lääkäri- ja hoitajavastaanottojen määrä vähentyy. Samalla vähentyy potilastietojen päivittämiseen kuluva työaika ja vastaanottohenkilökunnan työmäärä, koska tulevien ja menevien reseptien kulku vähentyy. Arvioitu kustannusvaikutus perustuu siihen, että vuosittain reseptinsä uusii noin 1,4 miljoonaa pitkäaikaisen lääkehoidon potilasta. STM on tehnyt toimenpide-ehdotuksen ja peruspalvelujen valtionosuusmäärärahassa on otettu huomioon 1 milj. euron vähennys 2017 lukien, mikä vastaa arvioitua kuntien menojen vähenemistä.	STM
26	Sosiaali- ja terveyspalvelujen kehittämiseen kehyksissä varatun lisärahoituksen pienentäminen	-32	-4	-4	-32	Kohdentuu käytännössä sosiaalihuoltolain uudistuksen mitoitukseen. Peruspalvelujen valtionosuusmäärärahassa on otettu huomioon 4 milj. euron vähennys 2015 lukien, mikä vastaa arvioitua kuntien menojen vähenemistä.	STM

27	Perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja sosiaalityön integraation syventäminen	-50	-15	-15	-50	STM valmistelee välittömästi tarvittavat lainsäädännön muutokset, joilla terveydenhuollon järjestämissuunnitelmat ja niiden toteuttaminen laajennetaan kattamaan myös kuntien järjestämiä sosiaalipalveluja sosiaali- ja terveydenhuollon perustason toiminnan vahvistamiseksi, integraation parantamiseksi, toiminnan tehostamiseksi ja päällekkäisen hallinnon purkamiseksi. Näin tuetaan saumattomien palveluketjujen muodostumista palveluihin, esim. mielenterveys- ja päihdepalvelut, vammaisten palvelut, lastensuojelu. Tämän osana selvitetään myös Imatran mallin käytön laajentamista. STM ei ole tehnyt sellaista ehdotusta, jonka perusteella kustannussäästö olisi saavutettavissa. Valmisteilla olevaa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä koskevaa lakiehdotusta tulee tarkistaa siten, että se turvaa riittävän ja uskottavan ohjauksen ja valvonnan. Tämän kohdan muutokset otetaan huomioon valtiosuukausien laissa olevissa perusteissa. Tarvittavat lainsäädäntöesitykset annetaan eduskunnalle viimeistään syysistuntokaudella 2014. Ei vielä kehyksissä.	STM
28	Normiluonteisten suositusten purkaminen	-30	-9	-9	-30	Toimenpiteessä normiluonteiset suositukset käydään läpi ja arvioidaan niiden asema suhteessa lainsäädäntöön ja palvelujen tavoitteisiin. STM ei ole tehnyt sellaista toimenpide-ehdotusta, jonka perusteella kustannussäästö olisi saavutettavissa. Tämän kohdan muutokset otetaan huomioon valtiosuukausien laissa olevissa perusteissa. Tarvittavat lainsäädäntöesitykset annetaan eduskunnalle viimeistään syysistuntokaudella 2014. Ei vielä kehyksissä.	STM
29	Pelastustoimen järjestäminen	-7,5			-7,5	Säästö tavoite toteutetaan yhtenäistämällä Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeen soveltamista. Pelastuslaitosten johtamisjärjestelmää ja henkilöstörakennetta kehitetään edelleen siten, että miehistön suhteellinen osuus koko henkilöstössä kasvaa. Tilannekeskukset varustetaan maksimissaan vain 11 paikkaan, jolloin saadaan 3,3 milj. euron säästö. Hankintatoimessa muodostetaan yhteiset hankintarenkaat, joilla saavutetaan 0,9 milj. euron säästöt. Merkinnee kunnille säästöjä.	SM
30	Joukkoliikenteen ja henkilökuljetusten tehostaminen	-70		-30	-100	Edistetään kuntien matkojen yhdistämiskeskusten perustamista lainsäädäntöä kehittämällä. Tavoitteeksi asetetaan kymmenen prosentin säästöt joukkoliikenteen ja henkilökuljetusten kustannuksiin. Matkojen yhdistämiskeskusilla voitaisiin saavuttaa merkittäviä säästöjä etenkin harvaan asutuilla alueilla. Julkisen paikallisliikenteen ja sen tukemisen, koulu- ja oppilaskuljetusten, sairausvakuutuskorvattavien matkojen sekä vanhus- ja vammaiskuljetuksien yhdistäminen toisi kustannussäästöjä. Ministeriöt eivät ole tehneet sellaisia ehdotuksia, joiden perusteella säästö olisi saavutettavissa. Tämän kohdan muutokset otetaan huomioon valtiosuukausien laissa olevissa perusteissa. Tarvittavat lainsäädäntöesitykset annetaan eduskunnalle viimeistään syysistuntokaudella 2014. Ei vielä kehyksissä.	LVM, STM, OKM
31	Katuverkoston kunnossapidon tehostaminen sekä yksityisteiden rakentamiseen, rahoitukseen ja ylläpitoon liittyvien kuntien tehtävien uudelleen järjestely	-5			-5	Katuverkoston kunnossapidon tehostaminen kehittämällä hankintaprosesseja kuntien ja valtion (ely-keskukset) yhteistoiminta-alueilla. LVM ei ole tehnyt sellaista ehdotusta, jonka perusteella kustannussäästö olisi saavutettavissa. Tämän kohdan muutokset otetaan huomioon valtiosuukausien laissa olevissa perusteissa. Tarvittavat lainsäädäntöesitykset annetaan eduskunnalle viimeistään syysistuntokaudella 2014. Ei vielä kehyksissä.	LVM

32	Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävien vaikuttavuuden arviointi sekä tehtävien ja toimintatapojen uudistaminen	-3,5			-3,5	Selvitetään ympäristönsuojelun luvanvarauskynnyksen muuttamista. Toiseksi selvitetään, voidaanko joitakin toimintoja siirtää lupamenettelystä rekisteröinnin piiriin. Kuntien ympäristölupamenettelyn sähköistäminen aloitetaan. Uudistus toteutetaan ympäristönsuojelulain ja -asetuksen sekä eräiden muiden säädösten uudistamishankkeen toisen vaiheen yhteydessä. YM ei ole tehnyt sellaista toimenpide-ehdotusta, jonka perusteella kustannussäästö olisi saavutettavissa. Tämän kohdan muutokset otetaan huomioon valtiosuukisien laissa olevissa perusteissa. Tarvittavat lainsäädäntöesitykset annetaan eduskunnalle viimeistään syysistuntokaudella 2014. Ei vielä kehyksissä.	YM
33	Kunnan rakennusvalvontaviranomaisen tehtävien keskittäminen ylikunnallisiin yksiköihin	-7,5	16,5		-24	Kunnan rakennusvalvontatoimen asiantuntemusta ja yhtenäistä toimintatapaa vahvistetaan kokoamalla rakennusvalvonta isommiksi ylikunnallisiksi yksiköiksi. Uudet rakennusvalvontayksiköt kattaisivat toimintansa täysimääräisesti lupamaksuilla. Uudistus on tarkoitus toteuttaa vuoden 2016 aikana. YM ei ole tehnyt sellaista ehdotusta, jonka perusteella kustannussäästö olisi saavutettavissa. Tämän kohdan muutokset otetaan huomioon valtiosuukisien laissa olevissa perusteissa. Tarvittavat lainsäädäntöesitykset annetaan eduskunnalle viimeistään syysistuntokaudella 2014. Ei vielä kehyksissä.	YM
	Kelpoisuusvaatimusten väljentäminen					Kuntatalouden kestävyys ja henkilöstön saatavuuden turvaamiseksi on tarve joustavoittaa erityisesti henkilöstön kelpoisuutta ja mitoituksia säätelevää normistoa. Tämä edellyttää, että väljennetään liian yksityiskohtaisia henkilöstönormeja ja kapea-alaisia kelpoisuusvaatimuksia, jotka vaikeuttavat palvelujen tehokasta järjestämistä sekä tehtävien ja työnjaon uudistamista. Kuntien lakisääteisten tehtävien hoitamista koskevissa laeissa on säädetty henkilöstön kelpoisuusehdoista tai henkilöstön koulutusrakenteesta. Kelpoisuusehtojen ja koulutusrakenteen väljentäminen edellyttää ministeriöissä säädösvalmistelua. Hallitus asettaa tavoitteeksi, että ministeriöt käynnistävät säädösvalmistelun välittömästi, jotta esityksen toimeenpano voi alkaa v. 2015. Ministeriöt eivät ole tehneet sellaisia toimenpide-ehdotuksia, joiden perusteella kustannussäästö olisi saavutettavissa.	
34	- STM:n hallinnonalalla	-123	-35	-35	-123	STM ei ole tehnyt sellaista toimenpide-ehdotusta, jonka perusteella kustannussäästö olisi saavutettavissa. STM jatkaa ehdotuksen valmistelua ja sen tulee harkita erityisesti terveydenhuollon ammattihenkilöistä sekä sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusehdoista annettujen säädösten tarkistamista. Valmisteilla olevaa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä koskevaa lakiehdotusta tulee tarkistaa siten, että se turvaa riittävän ja uskottavan ohjauksen ja valvonnan. Tämän kohdan muutokset otetaan huomioon valtiosuukisien laissa olevissa perusteissa. Tarvittavat lainsäädäntöesitykset annetaan eduskunnalle viimeistään syysistuntokaudella 2014. Ei vielä kehyksissä.	STM
35	- OKM:n hallinnonalalla	-42	-17	-17	-42	OKM ei ole tehnyt sellaista toimenpide-ehdotusta, jonka perusteella kustannussäästö olisi saavutettavissa. Tämän kohdan muutokset otetaan huomioon valtiosuukisien laissa olevissa perusteissa. Tarvittavat lainsäädäntöesitykset annetaan eduskunnalle viimeistään syysistuntokaudella 2014. Ei vielä kehyksissä.	OKM
Kuntien velvoitteiden ja palveluiden tuottamista ohjaavien normien purkaminen yhteensä		-988	-280	-326	-1034		

Kuntien tulopohjaa vahvistavat esitykset							
		Vaikutus vuonna 2017, milj. euroa					
		Kuntien menot	Kuntien tulot	Valtion menot	Julk. talous yht.	Hallinnon-ala	
36	Päivähoitomaksujen tarkistaminen		25		-25	Päivähoitomaksuja korotetaan maltillisesti siten, että maksujen korotus painottuu suurituloisiin. OKM on tehnyt päivähoitomaksujen korottamisesta esityksen, jonka pohjalta maksujen korotuksen toteutuksen valmistelua voidaan jatkaa.	OKM
37	Ympäristö- ja maa-aineslain mukaisen valvonnan maksullisuus		3,3		-3,3	Valmisteilla olevassa HE:ssä ympäristösuojelun uudistamisesta tullaan esittämään ympäristönsuojelun laitosvalvonnan muuttamista maksulliseksi. Kunta voisi periä maksun laatimaansa valvontaohjelmaan perustuvista luvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan määräaikatarkastuksista ja muusta säännöllisestä valvonnasta sekä tarkastuksista. Ensimmäisenä tavoitteena on tehostaa ympäristönsuojelun jälkivalvontaa.	YM
38	Elintarvikevalvonnasta perittävien maksujen korottaminen		10		-10	Korotetaan maksuja siten, että maksutulot kasvavat 10 milj. euroa. Liittyy tämän taulukon ehdotukseen 12.	MMM
Kuntien tulopohjaa vahvistavat esitykset yhteensä		0	38	0	-38		

YHTEENVETO KAIKISTA ESITYKSISTÄ	Vaikutus vuonna 2017, milj. €			
	Kuntien menot	Kuntien tulot	Valtion menot	Julk. talous yht.
Kuntien tehtäviä vähentävät toimet yhteensä	-294	-92	-66	-264
Kuntien velvoitteiden ja palveluiden tuottamista ohjaavien normien purkaminen yhteensä	-988	-280	-326	-1034
Kuntien tulopohjaa vahvistavat esitykset yhteensä	0	38	0	-38
KAIKKI TOIMET YHTEENSÄ	-1282	-334	-392	-1336
Vaikutus kuntatalouteen, netto, 948 milj. euroa				